

Velkolepé finále nejoceňovanější
sci-fi série současnosti

VZPOMÍNKA NA ZEMI

LIU CCH'-SIN

HOST

VZPOMÍNKA
NA ZEMI
LIOU CCH'-SIN

VZPOMÍNKA NA ZEMI

LIU CCH'-SIN

BRNO 2018

Copyright © 2010 by Liu Cixin
Cover art © Stephan Martinere
Translation © Aleš Drobek, 2018
Czech language translation rights © 2018 China
Educational Publications Import & Export Corp., Ltd.
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2018
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-7577-575-7 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7577-576-4 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7577-577-1 (Formát MobiPocket)

Přehled organizací

OSN	Organizace spojených národů
NASA	Národní úřad pro letectví a kosmonautiku
PTO	Pozemsko-trisolaranská organizace
RPO	Rada planetární obrany
SSZ	Služba strategického zpravodajství
ZIV	Zpravodajský a interpretační výbor

Postavy z první a druhé knihy

Jie Wen-tie	astrofyzička, jejíž rodina byla během Kulturní revoluce perzekvována; navázala kontakt s Trisolarany a přivedila tak trisolaranskou krizi
Jang Tung	teoretická fyzička, dcera Jie Wen-tie
Ting I	teoretický fyzik, Jang Tungin přítel a první člověk, který se dotkl mimozemského předmětu — kapky
Čang Pej-chaj	důstojník Asijské flotily, který před střetem kapky se Sluneční flotilou unesl loď <i>Natural Selection</i> a pro lidstvo tak uchoval jiskřičku naděje v jeho nejtemnější hodině; pravděpodobně jeden z prvních lidí, kteří si uvědomili nevyhnutelnost bratrovražedných střetů mezi vesmírnými uprchlíky

Sayová	generální tajemnice OSN na počátku trisolarianské krize
Manuel Rey Diaz	meditátor, autor plánu zničení sluneční soustavy pomocí vodíkových hvězdných pum
Luo Ťi	meditátor, který objevil fundamentální princip temného lesa a využil jej k nastolení míru mezi Zemí a Trisolaris

Časová souslednost ér

do začátku 21. století	předkrizová éra
začátek 21. století — 2208	krizová éra
2208 — 2270	studenoválečná éra
2270 — 2272	éra nového konfliktu
2272 — 2332	vysílací éra
2333 — 2400	exilová éra
2273 — datum neznámé	galaktická éra
2687 — 18906416	éra černé domény v systému DX3906
18906416 a dál	časová osa Vesmíru 647

Úryvek z předmluvy k *Minulosti mimo čas*

Snad bych to měla nazvat *historií*. Vycházím však pouze ze svých vzpomínek, jimž schází rigoróznost profesionální historie.

Ostatně nelze mluvit ani o *minulosti*, neboť nic, co se na těchto stránkách odehrává, se nestalo dříve, neděje se nyní a nebude se dít ani v budoucnu.

Nemám v úmyslu popsat vše do posledního detailu. Chci načrtnout jen rámcový obraz. Detailů se ostatně zachoval dostatek. Jako zprávy v zapečetěných láhvích, které se pohupují na hladině oceánu, snad dospějí do příštího vesmíru a vytrvají v něm.

Můj rámeček snad jednoho dne usnadní práci těm, kdo se rozhodnou zachované střípky složit dohromady. Toho okamžiku se samozřejmě nedožijeme. Já pouze doufám, že jednou přijde.

Lituji, že nepřišel v minulosti, neexistuje v přítomnosti a nepřijde asi ani v budoucnu.

Posouvám slunce k západu a rosa na sazeničkách se v pohyblivých paprscích světla třpytí, jako když se probouzejí tisícové oči. Ztlumím jas a uspíším soumrak. Pak se zahledím na vlastní siluetu na obzoru, na pozadí zapadajícího slunce.

Zamávám na ni a ona na mne. Když se tak dívám na vlastní stín, připadám si znovu mladá.

Dnes je krásný večer. Dnes se bude dobře vzpomínat.

The background features a central sunburst or fan-like graphic with radiating lines, surrounded by four white circles of varying sizes. The entire composition is set against a light gray, textured circular backdrop.

ČÁST PRVNÍ

Květen 1453: Smrt čarodějnice

Konstantin XI. se napřímil, aby si urovnal myšlenky. Odsunul od sebe plány obrany města, přitáhl si purpurové roucho těsněji k tělu a čekal.

Měl znamenitý odhad času. Země se zachvěla přesně v očekávané chvíli. Prudké vibrace jako by vycházely ze samotného srdce planety. Stříbrný svícen se třásl a drnčel a chomáček prachu, který se na krovu Velkého paláce tvořil možná tisíc let, se snesl k zemi a zabloudil do plamenů svíček, kde se rozprskl v ohňostroj jisker.

Každé tři hodiny — tak dlouho trvalo Osmanům znovu nabít jeden ze svých monstrózních kanonů navržených vynálezcem Urbanem — zaduněla o hradby Konstantinopole půltunová kamenná koule. Byly to nejpevnější městské hradby na světě. V pátém století je nechal vztyčit Theodosius II. a od těch dob byly neustále zpevňovány a rozšiřovány. Jen díky nim odolal byzantský dvůr útokům tolika mocných nepřátel.

Nyní však do nich masivní kamenné koule vyrážely otvory, jako kdyby je okusoval neviditelný obr. Císař si dokázal živě představit následky — zatímco ve vzduchu stále visí husté mračno prachu, nesčetní vojáci a civilisté se hrnou do průlomu jako roj statečných mravenců a barikádují jej vším, co mají po ruce. Ránu pomalu zacelují kusy materiálu vytrhané z městských budov, lněné pytle se zeminou,

drahé arabské koberce. Císař v duchu dokonce viděl, jak prachové mračno, prodchnuté světlem soumraku, zvolna přikrývá město jako zlaté rouno.

Během oněch pěti měsíců, kdy Osmani obléhali Konstantinopol, docházelo k zemětřesení sedmkrát denně, pravidelně jako odbíjení titánských hodin. Tak zněl čas a rytmus jiného světa, čas pohanů. Ve srovnání s ním působilo zvonění měděných hodin s dvouhlavou orlicí v rohu, které odměřovaly čas křesťanství, slabě a zranitelně.

Otřesy opět ustaly. Po chvíli, s vynaložením nemalého úsilí, císař znovu upřel pozornost ke zbytku okolního dění. Pokynul strážím, že je připraven přijmout dalšího žadatele o audienci.

Do sálu vstoupil Frantzes, jeden z jeho nejbližších důvěrníků, s útlou, křehkou ženou za zády.

„To je Helena.“ Frantzes ukročil stranou a žena vystoupila do popředí.

Císař si ji prohlédl. Urozené dámy Konstantinopole dávaly přednost bohatě zdobeným šatům, zatímco prosté ženy nosily obyčejná, beztvará bílá roucha spadající až ke kotníkům. Helena však byla kombinací obojího. Namísto tuniky vyšívané zlatou nití na sobě měla prostou bílou halenou, ale přes ni přehozený zdobný plášť. Ten však nebyl purpurový a rudý, jak se slušelo na byzantskou šlechtu, nýbrž žlutý. Žena měla okouzující, smyslnou tvář. Podobala se květině, která raději shnije ve velkolepém pugétu, než aby pomalu zchřadla na osamělém záhonu.

Prostitutka, zřejmě úspěšná.

Helena zabodávala pohled do země a sotva znatelně se chvěla, císař si však všiml, že jí oči žhnou horečnatou energií a zápallem, který byl u žen její společenské třídy k vidění jen vzácně.

„Ty umíš čarovat?“ zeptal se. Audienci chtěl mít co nejrychleji za sebou.

Frantzes byl obvykle spolehlivý a důkladný. Konstantinopol dnes bránila přibližně osmitisícová síla. Stálé vojsko však tvořilo už jen malou část, kterou doplňovaly asi dva tisíce janovských žoldáků. Zbytek verboval Frantzes hrstku po hrstce z civilního obyvatelstva. Císaře jeho nejnovější nápad sice příliš nezaujal, ale Frantzes byl schopný a vážný ministr, a tak jeho prosbě nakonec vyhověl.

„Ano, dokázala bych zabít sultána.“ Helenin tichý hlas se chvěl jako hedvábné vlákno v mořském vánku.

O pět dní dříve stála Helena před branami paláce a dožadovala se audience u císaře. Když ji chtěli strážníci odstrčit, vylovila malý balíček, na nějž zbrojnoši zůstali užasle hledět. Nevěděli jistě, co jim žena ukazuje, ale tušili, že něco takového by mít asi neměla. Nevzali ji však k císaři, nýbrž ji zatkli a vyslychali, kde k takové věci přišla. Když si její verzi ověřili, přivedli ji před Frantzese.

Ten nyní balíček uchopil, rozvinul lněné plátno a předmět, který se v něm skrýval, položil císaři na stůl.

Císař se zatvářil stejně ohromeně jako prve vojáci u palácové brány. Na rozdíl od nich však na první pohled poznal, nač se dívá.

Před více než devíti sty lety, za vlády Justiniána Velikého, nechali mistři zlatníci odlít dva kalichy z ryzího zlata a posázet je démanty. Byly to klenoty planoucí uhrančivou krásou. Oba byly podobné, lišily se jen uspořádáním a tvarem drahokamů. Jeden kalich přecházel z císaře na císaře a druhý byl uschován, spolu s dalšími cennostmi, v základech chrámu Hagia Sofia roku 537, kdy byl dřívější kostel přestavěn na dnešní velkolepou katedrálu.

Kalich, který byl císaři důvěrně známý, za dlouhá stiletí pozbyl na lesku, tento však zářil tak jasně, jako by jej odlili teprve včera.

Heleninu příběhu zprvu nikdo nevěřil. Všichni měli za to, že kalich nejspíš ukradla nějakému bohatému klientovi.

O tajné komnatě se sice u dvora vědělo, málokdo však znal její přesnou polohu. Komnata navíc měla být ukrytá mezi obřimi balvany hluboko v základech chrámu a nevedly do ní žádné dveře či tunely. Bez rozsáhlých stavebních prací do ní správně nikdo neměl být s to proniknout.

Před čtyřmi dny však císař nařídil shromáždit veškeré cennosti říše, pro případ pádu Konstantinopole. Byl to od něj spíše výraz bezradnosti, jelikož dobře věděl, že Turci všechny cesty z města, jak pozemní, tak i námořní, odřízli a on by stejně neměl kudy uprchnout.

Třicet dělníků pracovalo bez přestávky tři dny, než se prokopali do tajné komnaty, jejíž zdi tvořily balvany neméně masivní než ty, z nichž sestávala Cheopsova pyramida. Uprostřed komnaty trůnil mohutný kamenný sarkofág opatřený dvanácti silnými železnými obručemi. Pět dělníků, pod dohledem mnoha strážných, trvalo téměř celý další den, než je upilovali a následně zvedli víko sarkofágu.

Všechny přítomné ohromil nikoli pohled na posvátné artefakty ukryté téměř tisíc let, nýbrž čerstvě utržený trs hroznového vína, který spočíval na hromadě zlata a démantů.

Helena prohlásila, že jej tam před pěti dny sama nechala, a na důkaz svých slov správně uvedla, že polovina kuliček je snědená a na trsu jich zbývá jen sedm.

Dělníci si podle seznamu uložených cenností ověřili, že v sarkofágu kromě kalichu nic nechybí. Kdyby se Helena sama nepřihlásila a kalich nevrátila, všichni, kdo byli otevření sarkofágu přítomni, by skončili na popravišti, přestože do jednoho přísahali, že komnata i sarkofág vypadaly nedotčeně.

„Jak jsi to provedla?“ chtěl vědět císař.

Helena se roztřásla ještě víc. Bylo vidět, že odvahy si pomoci čar a kouzel dodat nedovede. Upřela na císaře vydě-

šený pohled a zasípala: „Ta místa... vidím... vidím je, jako by byla...“ s námahou hledala ten správný výraz, „... otevřena...“

„Předvedeš mi to? Vezmi něco z této uzavřené nádoby.“

Helena zavrtěla hlavou a vrhla úpěnlivý pohled na Frantzeze.

Císařův ministr odpověděl za ni: „Tvrdí, že umí kouzlit jen na jednom určitém místě. Nechce však prozradit, kde se nachází, a nikdo ji tam nesmí následovat, jinak prý kouzlo navždy vyprchá.“

Helena úlevně přikývla.

„V Evropě by tě dávno upálili,“ prohodil císař.

Helena se zhroutila na zem a schoulila se do klubíčka. Svou útlou postavou připomínala dítě.

„Umíš zabít?“ pokračoval císař nevzrušeně.

Helena se však jen třásla. Frantzes ji několikrát pobídl a ona po chvíli konečně přikývla.

„Dobře,“ řekl císař Frantzesovi. „Vyzkoušej ji.“

*

Frantzes s Helenou sestupoval dlouhým schodištěm. Louče na stěnách vykrajovaly ve tmě bubliny mdlého světla. Pod každou z nich stáli dva vojáci, od jejichž lesklých zbrojí se světlo odráželo a kreslilo na stěnách živé, mihotavé obrazy.

Konečně se ministr s Helenou ocitli v temném sklepení. Helena si přitáhla plášť těsněji k tělu. Přes léto se tady pro potřeby císařského paláce skladoval led. Nyní bylo sklepení prázdné a pod osamělou loučí v rohu se krčil vězeň, podle uniformy anatolský důstojník. Zpoza železné mříže se do Heleny a Frantzeze zabodávaly jeho divoké, vlčí oči.

„Vidíš ho?“ houkl Frantzes.

Helena přikývla.

Frantzes jí podal měch ze skopovice. „Můžeš jít. Před úsvitem se vrať s jeho hlavou.“

Helena z měchu vytáhla šavli, která se ve světle loučíc leskla jako půlměsíc, a podala ji Frantzesovi. „Tohle nebude třeba.“

Pak se otočila a vydala se po schodišti vzhůru. Kráčela docela neslyšně, a když procházela bublinami světla, jako by měnila tvar — z ženy na kočku a zase zpátky. Nakonec se rozplynula ve tmě.

Frantzes pohlédl na jednoho z vojáků. „Zdvojnásob stráže.“ Pak ukázal na vězně: „Chci, aby vám byl neustále na očích.“

Když voják odešel, mávl Frantzes rukou a ze stínů se vynořil muž v černé mnišské kutně.

„Buď opatrný,“ řekl ministr. „Ztratit ji můžeš, ale odhalit tě nesmí, za žádnou cenu.“

Mnich přikývl a vyběhl po schodišti stejně tiše jako prve Helena.

*

Té noci Konstantin XI. nespal o nic lépe než kterékoli jiné noci od začátku obléhání Konstantinopole. Zrovna když usínal, pokaždé jej probudilo zadunění těžkých děl. Před úsvitem se odebral do studovny, kde už na něj čekal Frantzes.

Na čarodějnici mezitím zapomněl. Na rozdíl od svého otce Manuela II. a staršího bratra Jana VIII. byl Konstantin praktický muž a věděl, že kdo se příliš spoléhá na zázraky, obvykle nedopadne dobře.

Frantzes pokynul strážím u dveří a do studovny neslyšně vešla Helena. Tvářila se stejně vyplašeně jako při prvním setkání s císařem. Beze slova před sebe roztřesenýma rukama zvedla skopovicový měch.

Jakmile na něj Konstantin pohlédl, pochopil, že pokus s magií byla ztráta času. Měch byl plochý a neprosakovala jím krev. Věžňova hlava v něm očividně nebyla.

Frantzes se však netvářil zkroušeně, spíše roztěkaně, zasněně, jako náměsíčný.

„Vidím, že náš úkol nesplnila,“ poznamenal císař.

Frantzes vzal od Heleny měch, položil jej císaři na stůl a otevřel jej. Podíval se na císaře jako na přízrak a vydechl: „Jak se to vezme.“

Konstantin nahlédl dovnitř. Na dně měchu leželo něco šedého a měkkého, jako starý skopový lůj. Frantzes přiložil k měchu svícen.

„Mozek toho Anatolana,“ vysvětlil.

„Ona mu otevřela lebku?“ Císař zalétl pohledem k Heleně. Ta se ve svém zdobném plášti třásla jako osika.

„Ne. Mrtvola vězně se zdá nedotčená. Nechal jsem ho pod dozorem dvaceti mužů, pět strážných na směnu, kteří jej ze všech úhlů neustále pozorovali. Strážní před hladomornou byli taky v pozoru. Neproklouzla by jim ani myš.“ Frantzes se odmlčel, jako by jej vlastní vzpomínky zbavily slov.

Císař na něj kývl, ať pokračuje.

„Dvě hodiny poté, co Helena odešla, sebou začal vězeň zmítat a chvíli nato padl k zemi mrtev. V tom okamžiku jej pozoroval zkušený řecký lékař a několik válečných veteránů — nikdo prý podobnou smrt jaktěživ neviděl. Za další hodinu se Helena vrátila a ukázala jim tenhle měch. Řecký doktor pak mrtvole otevřel lebku. Byla prázdná.“

Konstantin se zahleděl na uloupený mozek — byl celistvý, bez známek poškození. Žena musela citlivý orgán vyjmout nesmírně zručně. Císař vzhlédl k jejím prstům, které pevně svíraly klogy zdobného pláště. Představil si, jak se ty útlé prsty probírají trávou, trhají houbu nebo květ z konečku větve...

Podíval se na stěnu za Helenou, jako by jej zaujalo cosi, co se zvedalo zpod obzoru venku. Palác se rozechvěl dalším zaduněním ohromné kamenné koule, císař však vůbec poprvé otřesly vůbec necítil.

Pokud zázraky opravdu existují, pak nám je nebesa seslala v pravý čas.

Situace v Konstantinopoli byla zoufalá, stále však zbývala jiskřička naděje. Pět týdnů krvavé řeže oslabilo i nepřítel. Pyramidy tureckých těl se na několika místech zvedaly až k vrškům městských hradeb a útočníci byli stejně vyčerpaní jako obránci. Před pár dny prolomila blokádu Bosporu flotila chrabrých Janovanů a vplula do Zlatého rohu s cennými zásobami na palubě. Všichni hned uvěřili, že je to předvoj velké křesťanské armády.

Morálka v táboře Osmanů byla na bodě mrazu. Většina tureckých velitelů si v hloubi duše přála příměří, které byzantský dvůr nabízel. Osmani se dosud nestáhli jen díky jedinému muži.

Mluvil plyně latinsky, vyznal se v umění i vědách a byl to znamenitý vojevůdce. Vlastního bratra utopil ve vaně, aby si pojistil trůn, před očima svých vojáků vlastnoručně stál krásnou otrokyni, aby názorně dokázal, že nad ním ženské svody nemají žádnou moc... Sultán Mehmed II. byl hřídelí, která poháněla celé ohromné soukolí osmanské vojenské mašinerie. Kdyby ta se zlomila, celý stroj by se rozpadl na kusy.

Možná nám nebesa opravdu seslala zázrak.

„Co tím vším sleduješ?“ houkl duchem nepřítomný císař, zatímco dál zíral do zdi.

„Chci, aby se na mě vzpomínalo.“ Helena jako by na tu otázku čekala.

Konstantin přikývl. Zlato a démanty tu podivnou ženu nelákaly. Neexistoval sklep či zámek, který by jí odolal. Coby prostitutka toužila po úctě.

„Jsi potomkem křižáků?“

„Ano.“ Helena se odmlčela a poté opatrně dodala: „Nikoli však čtvrté výpravy.“

Císař jí položil dlaň na hlavu a ona poklekla.

„Běž, dítě. Zabiješ-li Mehmeda II., staneš se spasitelkou Konstantinopole a lidé tě budou mít navždy za světici. Blahořečená Helena, zachránkyně Svatého města.“

*

Před soumrakem Frantzes zavedl Helenu na cimbuří poblíž brány svatého Romana.

Na zemi u paty hradeb šelestil písek zčernalý krví padlých. Všude kolem ležely mrtvoly, jako by sem napršely z nebe. O kus dál se přes bojiště valil bílý dým z obřích kanonů, nepatřičně nadýchaný a ladný. A ještě dál se pod olověným nebem, kam až oko dohlédlo, prostíralo ležení Osmanů a ve vlhké mořské bríze se třepotaly praporce husté jako les.

Na protější straně se pak Bospor hemžil osmanským loďstvem, jako blankytné plátno poseté černými železnými hřeby.

Helena zavřela oči. *To je mé bojiště. To je má válka.*

V myslí jí vytanuly báje z dětství, pohádky, které jí kdysi vyprávěl otec — v Evropě, na protějším břehu Bosporu, byl kraj zvaný Provence a v něm jedna vesnice. Jednoho dne vesnici přikryl mrak a z něj vyšla armáda dětí s andělem v čele. Děti byly oděné v lesklé zbroji, na níž se skvěl rudý kříž. Jeden vesničan, Helenin dávný předek, vyslyšel jejich volání a přeplavil se přes Středozemní moře, aby bojoval za Boha ve Svaté zemi. Z řadového pěšáka se časem vypracoval až na templáře. Později přibyl do Konstantinopole a poznal krásnou ženu, také svatou bojovnici. Zamilovali se a založili význačný rod...

Teprve když Helena dospěla, dozvěděla se pravdu — základní rámec příběhu odpovídal skutečnosti. Její předek se opravdu připojil k dětské křížové výpravě, nedlouho poté, co se jeho vesnicí prohnal mor a on se chtěl především najít. Po dlouhé plavbě jej však námořníci vysadili v Egyptě a prodali do otroctví, stejně jako deset tisíc dalších dětí. Po mnoha letech nevolnictví uprchl a nakonec zabloudil do Konstantinopole, kde skutečně potkal ženu, která kdysi bojovala ve svatém vojsku. Ani ji však nepotkal vysněný osud. Byzantská říše tehdy doufala, že jí z Evropy přijdou na pomoc proti bezvěrcům zkušení veteráni, ale místo toho se dočkala armády hladem vyžáblých žen, chudých jako kostelní myš. Byzantský dvůr je odmítl vyzbrojit, a ze „svatých rytířek“ se tak staly prostitutky.

Helenin „význačný rod“ déle než století jen živořil a její otec byl chudší než kterékoli pokolení před ním. Hladová Helena začala provozovat řemeslo své dávné pramáti, když se to však dozvěděl její otec, ztloukl ji a prohlásil, že jestli se to bude opakovat, zabije ji... Ledaže by si kunčofty vodila domů, aby s nimi mohl smlouvat o ceně a vydělané peníze pro ni „opatroval“.

A tak Helena odešla z domova a v osobním i profesním životě se osamostatnila. Navštívila Jeruzalém, Trapezunt, a dokonce i Benátky. Hladem už netrpěla a mohla si dovolit i krásné šaty. Věděla však, že je jako stéblo trávy rostoucí v bahně u cesty, že kolemjdoucí si nevšímají, zda šlapou po ní nebo po blátě.

A pak připadla na zázrak. K Johance z Arku, již se také dostalo božského vnuknutí, Helena nevzhlížela. Co ostatně seslala nebesa Panně orleánské? Obyčejný meč.

Heleně však Bůh věnoval dar, díky němuž se stala nejctnostnější světicí po Panně Marii.

„Podívej, tamhle je tábor *el Fatiha*, Dobyvatele.“ Frantzes ukázal opačným směrem, než se nacházela brána svatého Romana.

Helena přikývla.

Frantzes jí podal další skopovicový měch. „Uvnitř jsou tři jeho podobizny, z různých úhlů a v různých šatech. Dávám ti také nůž, budeš jej potřebovat. Chceme celou hlavu, ne jen mozek. Raději počkej do setmění, přes den nebude ve svém stanu.“

Helena si od něj vzala měch. „Pamatujte mého varování.“

„Ovšem.“

Nesledujte mě. Nehleďte místo, kam mám namířeno, jinak kouzlo navždy pomine.

Špeh, který ji prve následoval převlečený za mnicha, Frantzesovi prozradil, že Helena si počínala velmi opatrně, otáčela se, kličkovala a několikrát se vrátila, nakonec však dorazila do čtvrti Blachernae, kterou turecká kanonáda soužila ze všech nejhůře.

Zvěd viděl, jak vstoupila do rozvalin minaretu, pozůstatku někdejší mešity. Když Konstantin rozkázal zničit všechny mešity ve městě, nechali vojáci dotyčný minaret stát, jelikož se do něj během minulé morové rány uchýlilo několik nakažených, a nikdo se k němu proto nechtěl přiblížit. Když pak začalo obléhání, dělová koule ustřelila jeho horní polovinu.

Špeh, poslušen Frantzesových slov, Helenu do minaretu nenásledoval. Vyptal se však dvou vojáků, kteří do něj jednou zavítali — předtím, než jej poškodili Turci. Muži mu prozradili, že chtěli na vršku zřídit pozorovatelnu, ale rozmysleli si to, neboť zjistili, že minaret je příliš nízký. Řekli mu také, že uvnitř nic není, až na několik mrtvol, shnilých už téměř na kost.

Tentokrát Frantzes za Helenou nikoho neposlal. Díval se, jak útlá žena mívá šiky vojáků na cimbuřích. Její zdobný plášť mezi vši tou zbrojí, brunátnou krví a rzí vynikal jako klenot. Na smrt vyčerpaní vojáci si jí však nevšímali. Helena seběhla z cimbuří a bezstarostně, bez zjevných snah o setřesení případných pronásledovatelů, zamířila do čtvrti Blachernae.

Chvíli nato padl na město soumrak.

*

Konstantin hleděl na schnoucí kaluž na zemi, symbol jeho chřadnoucích nadějí.

Nechal ji tady po sobě asi tučt jeho špehů. Minulé pondělí, v uniformách a turbanech Osmanů, pronikli v malé plachetnici blokádu v ústrety evropské flotile, která měla údajně připlout na obranu Konstantinopole. Přivítalo je však jen prázdné Egejské moře. Zklamání špehové tedy splnili povinnost a pronikli blokádu podruhé, aby tu chmurnou novinu doručili císaři.

Konstantin konečně pochopil, že slibovaná pomoc z Evropy je pouhý vzdušný zámek. Po mnoha staletích, kdy Svaté město odolávalo mohamedánům, se ho křesťanští králové chladnokrevně rozhodli přenechat bezvěrcům.

Dolehlo k němu rozrušené volání zvenčí. Do sálu vstoupil strážný a oznámil, že venku nastalo zatmění měsíce — strašlivé znamení. Pověst pravila, že Konstantinopol nepadne, dokud bude měsíc svítit.

Úzkým oknem císař sledoval, jak se měsíc ztrácí v ohromném stínu, jako by uléhal do hrobu. Vtom se jej z nějakého neznámého důvodu zmocnila jistota, že Helena se už nevrátí a on hlavu svého rivala neuvidí.

Uplynul den, pak noc. Po Heleně jako by se slehla zem.

Frantzes a jeho vojenská eskorta zastavili před minaretem ve čtvrti Blachernae a sesedli z koní.

Nevěřili vlastním očím. Ve studeném, bílém světle nového měsíce vypadal minaret nepoškozený a jeho ostrá špička se zabodávala do hvězdného nebe.

Špeh přísahal, že když tady byl naposled, půlka minaretu stále chyběla. Několik dalších důstojníků a vojáků, kteří okolí dobře znali, jeho slova potvrdilo.

Frantzes jej však zpražil pohledem. Špeh zjevně lhal, bez ohledu na to, kolik svědků se za něj postavilo. Celistvý minaret byl nesporným důkazem jeho lži. Frantzes však nyní neměl čas, aby mu vyměřil trest. Až město padne, trestu Dobyvatele neunikne nikdo.

Když voják vedle něj spatřil jeho výraz, raději mlčel. Jako jediný věděl, že horní polovinu minaretu ve skutečnosti neustřelila dělová koule. Že chybí, si všiml jednoho rána před dvěma týdny, kdy bylo široké okolí celou předchozí noc bombardování ušetřeno. Kolem přepůleného minaretu navíc nebyla žádná suť. Dva vojáci, kteří tenkrát byli na obchůzce s ním, mezitím přišli o život, a on proto raději mlčel, neboť by mu nikdo nevěřil.

Frantzes s vojáky vstoupil do minaretu, kde se válely mrtvoly obětí moru, ohlodané od divokých psů. Nikdo živý tu však nebyl.

Když Frantzes vyšel po schodech vzhůru, spatřil Helenu schoulenou pod oknem. Zdálo se, že spí, ale v přivřených očích se jí leskly plameny pochodní. Byla neupravená a šaty měla potrhané a špinavé. Po tváři se jí táhlo několik krvavých škrábanců, které si podle všeho udělala sama.

Frantzes se rozhlédl. Stál na vršku minaretu, v prázdné komůrce ve tvaru kornoutu. Všiml si, že vše pokrývá tlustá

vrstva prachu, ve které je několik šlápějí, jako by sem Helena, stejně jako oni, přišla teprve před chvílí.

Helena konečně procitla. Roztřesenýma rukama se opřela o stěnu a postavila se na nohy. V měsíčním světle, které sem pronikalo oknem, vypadaly její rozčuchané vlasy jako stříbrná aureola. Vytřeštěně se kolem sebe rozhlížela a pomalu, zřejmě s nemalým úsilím, se rozpomínala, kde je. Pak však znovu zavřela oči, jako by se nechtěla vzdát sladkého snu.

„Co tady děláš?“ houkl na ni Frantzes.

„Já... já *tam* už nemůžu.“

„Kam?“

Helena stále se zavřenýma očima, jako by si vychutnávala vzpomínku, jako dítě, které nechce dát z ruky oblíbenou hračku, odvětila: „Je tam tolik místa, tak příjemně...“ Otevřela oči a vyděšeně se rozhlédla kolem sebe. „Ale tady je to jako v rakvi, uvnitř minaretu i venku. Musím zpátky!“

„Na svůj úkol jsi zapomněla?“

„Počkejte!“ Helena se pokřižovala. „Počkejte ještě.“

Frantzes ukázal na výjev za oknem. „Na čekání je pozdě.“

Dolehl k nim nesrozumitelný halas. Teprve když se pozorně zaposlouchali, rozeznali dva jeho zdroje.

Jeden se nacházel za hradbami města. Mehmed II. rozhodl, že k závěrečné zteči dojde zítra. Právě teď mladý sultán projížděl osmanským ležením a sliboval svým mužům, že mu jde jen o samotné město a že všechny poklady a ženy si mohou nechat. Jakmile Konstantinopol padne, vojáci budou mít tři dny na bezuzdné rabování. Všichni jeho slova vítali jáсотem a do jejich nadšeného volání troubily trumpety a duněly bubny. Radostný lomoz Osmanů, smíšený s dýmem a jiskrami táborových ohňů, vanul Konstantinopolí jako dech samé smrti.

Oproti tomu halas, který se ozýval z města, byl tlumený a truchlivý. Lidé vycházeli do ulic a shromažďovali se

před chrámem Hagia Sofia na poslední mši. Byl to výjev, který se nikdy dříve nestal a nikdy se už nebude opakovat — za doprovodu žalozpěvů byzantský císař, patriarcha konstantinopolský, ortodoxní křesťané z východu a italská katolická vojska v plné zbroji, kupci a námořníci z Benátek a Janova i zástupy běžných občanů, všichni společně předstoupili před Boha, aby se připravili na poslední bitvu svého života.

Frantzes věděl, že jeho plán selhal. Helena možná byla jen zručnou podvodnicí a žádnými kouzly nevládla. Tomu by byl Frantzes zdaleka nejradši. Byla tu však ještě jedna, hrozivější možnost — Helena byla pravá čarodějnice, ale spřáhla se s Mehmedem, který jí dal nový úkol.

Co jí ostatně mohla nabídnout Byzantská říše na pokraji zkázy? Císařův slib, že se stane světicí, nebyl zrovna přesvědčivý. Ani Konstantinopol, ani Řím by zřejmě takovou poběhlici a navíc čarodějkou za světicí neprohlásily. Bylo mnohem pravděpodobnější, že má nyní spadeno na dva nové cíle — Konstantina XI. a Frantzese.

Copak není Urban, ten uherský vynálezce, dostatečným precedensem? I on kdysi přišel za Konstantinem se svými návrhy obřích kanonů, jenže císař neměl peníze ani na jeho mzdu, natož na vývoj tak nestvůrných zbraní. A tak se Urban obrátil na Mehmeda a to každodenní bombardování bylo trvalou připomínkou jeho zrady.

Frantzes zalétl pohledem ke špehovi, který okamžitě tasil meč a bodl Helenu do prsou. Meč ženě pronikl tělem a zůstal vězet v puklině ve stěně za ní. Špeh se jej pokusil vytáhnout, ale marně. Helena položila ruce na jílec a špeh se odtáhl. Nechtěl se jí ani dotknout.

Frantzes s ostatními odešli.

Helena po celou dobu své popravky nevydala ani hlásku. Hlava jí zvolna klesla na hrud' a stříbrná aureola, která jí pableskovala na kadeřích, pohasla. Šachticí měsíčního

světla, která dopadala na podlahu, se plazil pramen krve jako černý had.

Halas z města i zpoza něj ustal. Ticho před bouří. Východořímská říše přivítala svůj poslední úsvit na Zemi, zde na křižovatce Evropy a Asie, souše a moře.

Čarodějnice na vršku minaretu zemřela, přibodnutá ke stěně. Byla možná jedinou opravdovou čarodějnici v lidských dějinách. Bohužel pro ni však konec onoho krátkého věku čar a kouzel nadešel o deset hodin dříve.

Věk magie začal ve čtyři hodiny odpoledne 3. května roku 1453, kdy se vysokodimenzionální fragment poprvé střetl se Zemí. A skončil v devět večer 28. května 1453, kdy ji fragment definitivně nechal za sebou. Po pětadvaceti dnech a pěti hodinách se svět vrátil k normálu.

A večer 29. května Konstantinopol konečně padla.

Když se krvavá řež po dlouhém dni nachýlila ke svému nevyhnutelnému konci, Konstantin XI. vyšel vstříc osmanským hordám a zvolal: „Město padlo a já jsem stále živ.“ Poté si strhl císařské roucho, tasil meč a vrhl se proti nepřítelům. Jeho stříbrná zbroj se chvíli blyštěla jako hliníková fólie hozená do temně rudé kyseliny sírové a pak se rozplynula.

Plný dějinný význam pádu Konstantinopole si lidé uvědomili až za mnoho let. Mezitím jej většina vnímala pouze jako definitivní konec Římské říše. Byzanc byla jako tisíciletá brázda vyrytá koly starověkého Říma, a přestože i ona zažila chvíle skvělosti a slávy, nakonec se vypařila jako kaluž v poledním slunci. Staří Římané si kdysi hověli ve svých velkolepých lázních a říkali si, že jejich říše, stejně jako ten mramor pod jejich nahými těly, vytrvá navěky.

Žádné posvícení netrvá věčně. Všechno jednou skončí. Všechno.

Krizová éra, rok 1: Parametry života

Jang Tung nechtěla zemřít, věděla však, že ve spásu už doufat nemůže.

Stála na balkonu nejvyššího patra velínu a prohlížela si odstavený částicový urychlovač. Z té výšky viděla celý prstenec o průměru dvaceti kilometrů. Oproti předchozím modelům se tento nenacházel v podzemním tunelu, nýbrž v betonovém tubusu na povrchu. V zapadajícím slunci vypadal jako obří tečka za větou.¹

Jakou větu asi uzavírá? Snad jen tu o lidské fyzice, a nic víc.

Kdysi Jang Tung věřila, že svět a život jsou sice navenek drsné a nehezké, ale na samých hranicích mikro- i makroškály je vše harmonické a krásné. Všední život byl jen špinavou pěnou na hladině dokonalého oceánu hlubší reality. Nyní však začalo vycházet najevo, že všední život je naopak krásnou ulitou a mikrosvět uvnitř, jakož i makrosvět, který ji obklopuje, je ohyzdný a chaotický.

Šel jí z toho mráz po zádech.

Možná by udělala lépe, kdyby fyziku pověsila na hřebík, našla si jinou kariéru, vdala se, měla děti a vedla poklidný, spokojený život jako ostatní. Samozřejmě že pro někoho jako ona by takový život byl jen poloviční.

Navíc ji trápilo ještě něco jiného — její matka. Jednou čistě náhodou objevila, že na matčin počítač kdosi posílá

1 Interpunkční znaménko pro tečku v čínštině vypadá spíše jako kroužek.

silně šifrované zprávy. To v ní podnítilo palčivou zvědavost.

Její matka, jako většina starší generace, se v počítačové technice příliš nevyznala a své zprávy jen obyčejně vymazala, místo aby je digitálně skartovala. Nevěděla, že i kdyby přeformátovala harddisk, zručný technik by její data dokázal obnovit.

A tak Jang Tung poprvé v životě udělala něco, s čím se matce nesvěřila, a vymazané dokumenty v matčině počítači obnovila. Trvalo jí několik dní, než je všechny pročetla, nakonec se však dozvěděla o planetě jménem Trisolaris a o společném tajemství její matky a mimozemšťanů.

To vše ji naprosto šokovalo. Ze ženy, která jí celý život byla bližší než cokoli na světě, se vyklubal úplně cizí člověk. Dřív by nikdy nevěřila, že někdo takový může vůbec existovat. Dosud se jí neodvážila konfrontovat — a možná se k tomu nikdy ani neodhodlá, protože jakmile by to udělala, transformace její matky by pak pro ni byla kompletní, nevratná. A tak raději předstírala, že matka je stále taková, jakou znala odjakživa, a že život pokračuje dál beze změny. Samozřejmě že pro někoho jako ona byl takový život jen poloviční.

Ačkoli co je špatného na polovičním životě? Takový ostatně vedla velká spousta lidí z jejího blízkého i širokého okolí. Stačilo jen umět zapomenout a přizpůsobit se a člověk mohl žít spokojeně, dokonce šťastně.

Jenže když si Jang Tung od života odečetla fyziku a připočetla matčino tajemství, uvědomila si, že jí z něj nezbývá ani ta polovina.

Opřela se o zábradlí a zahleděla se do propasti pod sebou. Zmocnila se jí nevýslovná hrůza, ale zároveň i neodolatelné pokušení. Ucítila, jak se zábradlí pod její vahou zachvělo, a prudce se od něj odtáhla, jako by dostala elektrický šok. Raději se otočila a zamířila do hlavního sálu.

Tady se nacházely terminály superpočítače, který kdysi analyzoval data generovaná urychlovačem. Před pár dny byly všechny terminály deaktivovány, nyní jich však několik znovu svítilo. To Jang Tung dodávalo špetku útěchy, i když věděla, že s urychlovačem už jejich práce nesouvisí. Superpočítač nyní využívaly jiné výzkumné projekty.

V sále byla jen jediná další osoba — mladý technik, který vstal, když Jang Tung vešla dovnitř. Na nose mu seděly nápadné brýle s tlustými zelenými obroučkami. Jang Tung prohlásila, že si jde pouze pro pár osobních věcí, jakmile však mladík uslyšel její jméno, začal jí nadšeně vysvětlovat program, který běžel na terminálech.

Byl to matematický model Země. Na rozdíl od dřívějších podobných projektů však kombinoval poznatky z biologie, geologie, astronomie, meteorologie, oceánografie a dalších vědních disciplín a sestavoval z nich simulaci vývoje zemského povrchu, od nejhlubší minulosti až do daleké budoucnosti. Brejlovec, jak mu Jang Tung v duchu přezdívala, ukázal na několik velkých monitorů. Na těch nerolovaly sloupce čísel ani se neplazily křivky grafů, nýbrž na nich svítily jasné, pestrobarevné fotografie světadílů a oceánů, pořízené jakoby z výšky. Brejlovec párkrát pošoupl myši a přiblížil si tu nějakou řeku, tu jakési řídké mlázi.

Jang Tung přišlo, že počítačovým sálem, jemuž kdysi vládla abstraktní čísla a teorie, zavanul lehounký dech přírody. Cítila se, jako by po letech vyšla z vězeňské cely.

Když brejlovec skončil s prezentací, sbalila si věci, rozloučila se a otočila se k odchodu. Na zádech cítila mladíkův pohled, na takové chování mužů kolem sebe však byla zvyklá. Tentokrát jej dokonce uvítala, jako hřejivé sluneční paprsky v zimě. Najednou se jí zmocnila touha s někým si promluvit. Obrátila se k mladíkovi a zeptala se:

„Věříte v Boha?“

Vlastní otázka ji šokovala. Pak si však řekla, že ve společnosti leteckých snímků Země na monitorech opodál nepůsobila úplně nepřipadně, a trochu se jí ulevilo.

I mladíkovi zjevně poklesla brada. Chvilí mu trvalo, než ústa znovu zavřel a opatrně se zeptal: „Jakého Boha myslíte?“

„Prostě Boha.“ Jang Tung cítila, že opět propadá bezednému vyčerpání. Neměla sílu dál cokoli vysvětlovat.

„Nevěřím.“

Jang Tung ukázala na velké monitory. „Jenže fyzikální parametry, které definují existenci života, jsou absolutně nemilosrdné. Vezměte si například tekutou vodu — ta může existovat jen ve velmi úzké teplotní výšce. Když se podíváte na vesmír jako celek, je to ještě zřejmější — kdyby se parametry velkého třesku lišily o jedinou miliontinu miliardtiny, nevznikly by žádné těžké prvky, a tedy ani život. Není to snad jednoznačný důkaz božího plánu?“

Mladík zavrtěl hlavou. „Na velký třesk nejsem odborník, takže se k němu nemůžu vyjádřit, ale pokud jde o pozemskou biosféru, nemáte pravdu. Země sice dala vzniknout životu, ten ji ale na oplátku proměnil. Dnešní stav naší planety je výsledkem interakce obou faktorů.“

Znovu položil dlaň na myš a začal horlivě klikat. „Proveďme si simulaci.“

Na jednom velkém monitoru si vyvolal konfigurační panel — okno přeplněné hutnými číselnými poli. U horního okraje odznačil jakousi kolonku a všechna pole zešedla. „Odstranil jsem parametry života a teď se podíváme, jak by se Země vyvíjela bez něj. Zadal jsem jen přibližnou simulaci, abychom nemuseli čekat na detailní výpočty.“

Jang Tung zalétla pohledem k jinému monitoru a spatřila, že superpočítač běží na plný výkon. Takový stroj měl stejný příkon jako malé město, ona však nechala brejlovce pracovat dál.

Na monitoru před mladíkem se objevila nově zformovaná planeta. Povrch stále rudě žhnul, jako uhlík vytažený z pece. Čas ubíhal na škále geologických ér a planeta se postupně ochlazovala. Barva povrchu a útvary na něm se zvolna, hypnoticky měnily. Po několika minutách se planeta zbarvila do oranžova a simulace skončila.

„Provedl jsem pouze ten nejhrubší propočít. Cokoli podrobnějšího by trvalo aspoň měsíc.“ Mladík posunul kurzor myši a přiblížil si povrch planety. Jang Tung viděla nekonečnou poušť a shluk vysokých, podivně tvarovaných horských vrcholů, které se tyčily nad kruhovou prohlubní podobnou meteorickému kráteru.

„Co je to?“ chtěla vědět.

„Země. Bez života by vypadala zhruba takhle.“

„Ale... kde jsou oceány?“

„Nikde. Ani řeky. Celý povrch je suchý jako troud.“

„Chcete říct, že bez života by na Zemi neexistovala voda?“

„Úplná pravda by zřejmě byla ještě extrémnější. Připomínám, že se díváte jen na hrubou simulaci, jen přibližný obrázek současné Země bez života.“

„Ale —“

„Myslela jste si, že život je jen tenký, zranitelný povlak na povrchu planety, že ano?“

„A není snad?“

„Pamatujte, že čas je všemocný. Kdyby kolonie mravenců bez ustání přesouvala hromádky hlíny o velikosti zrnka rýže, za miliardu let by rozebrala i celý Tchaj-šan.² Má-li život dostatek času, je odolnější než kov i kámen, silnější než hurikán či sopka.“

„Ale hory přece vznikají působením geologických sil!“

„Ono je to složitější. Život sice nedokáže vyzvedávat horská pásma, může však ovlivnit jejich rozmístění. Řekněme, že dvě ze tří hor pokrývá vegetace. Ta, která je zcela

2 Hora v severovýchodní Číně, jedna z pěti posvátných hor taoismu.

holá, by brzy podlehla erozi — ‚brzy‘ samozřejmě znamená v řádu milionů let, což je ovšem v geologickém měřítku pouhý okamžik.“

„A proč by zmizely i oceány?“

„K něčemu takovému bych musel prostudovat podrobné záznamy simulace, což by bylo nadlouho. Můžu vám ale nabídnout poučený odhad. Rostliny, zvířata a bakterie se významně podílely na současném složení pozemské atmosféry. Ta by dnes bez života vypadala úplně jinak. Možná by nedokázala chránit Zemi před slunečními větry a ultrafialovým zářením a oceány by se vypařily. Skleníkový efekt by Zemi během krátké doby proměnil v planetu podobnou Venuši a časem by se vodní páry vytratily do kosmu. Za pár miliard let by Země úplně vyschla.“

Jang Tung jen mlčky hleděla na nažloutlou hroudu na obrazovce.

„Proto tvrdím, že naše současná Země je útulným příbytkem, který si pro sebe postavil sám život. S Bohem to nemá nic společného.“ Mladík v žertu rozpráhl ruce, jako by chtěl ten velký monitor obejmout. Se svou přednáškou byl očividně spokojen.

Jang Tung na debatu na dané téma neměla zrovna náladu, když však brejlovec ve svém programu odznačil parametry života, bleskl jí hlavou nápad. Položila mladíkovi děsivou otázku:

„A co samotný vesmír?“

„Vesmír?“

„Kdybychom provedli simulaci celého vesmíru, která by nepočítala se vznikem života, jaký model by nám vyšel?“

Brejlovec se na okamžik zamyslel. „Asi stejný, jaký pozorujeme dnes. Předtím jsem mluvil výhradně o vlivu života na Zemi. V kosmickém měřítku je ale život podle všeho extrémně vzácný, a na vývoj vesmíru proto nemá měřitelný vliv.“

Jang Tung neodpověděla. Raději se jen přiměla k děkovnímu úsměvu a rozloučila se. Vyšla z budovy střediska a vzhlédla k hvězdnému nebi nad hlavou.

Z tajných zpráv své matky vyčetla, že život ve vesmíru není vůbec vzácný. Že vesmír je ve skutečnosti doslova přeplněný.

Jak by asi vypadal vesmír bez života?

Ucítila, jak se jí na okrajích vědomí zvedá vlna hrůzy.

Věděla, že její dny jsou sečteny. Snažila se na to nemyslet, v duchu se pohroužit do prázdné tmy, ale ta otázka se jí držela jako klíště.

Je příroda opravdu přirozená?

Krizová éra, rok 4: Jün Tchien-ming

Jün Tchien-minga přišel prohlédnout doktor Čang, a když odcházel, nechal mu na stole noviny se slovy, že Tchien-ming tráví v nemocnici už nějaký ten pátek, a měl by si proto přečíst, co se děje ve zbytku světa. Tchien-ming to nejprve nechápal, na pokoji měl přece televizi. Možná to doktor myslel jinak.

Když si přečetl noviny, došel k následujícímu závěru: po celou dobu jeho hospitalizace média informovala prakticky jen o Trisolaris a PTO. To už však dnes neplatilo. V novinách bylo i pár článků, které s krizí nijak nesouvisely. Otěže znovu přebíral přirozený sklon lidí soustředit se především na všední přítomnost, takže úvahy o tom, co se stane za čtyři sta let, ustoupily do pozadí.

Tchien-minga to nepřekvapilo. Zavzpomínal, co se dělo před čtyřmi staletími — v Číně vládla dynastie Ming a, pokud si dobře pamatoval, Nurhači³ právě založil dynastii, která později nahradí Mingy. Na Západě končila doba temna, parní stroj se měl objevit až za více než sto let a elektřina za tři sta. Kdyby si tenkrát někdo dělal starosti s tím, jak se bude žít v jednadvacátém století, všichni by se mu vysmáli. Strachovat se o budoucnost bylo stejně absurdní jako oplakávat minulost.

3 Zakladatel dynastie Čching, poslední císařské dynastie, která vládla Číně od druhé poloviny sedmnáctého století až do začátku dvacátého století.

A co se Tchien-minga samého týče — vzhledem k jeho zdravotnímu stavu jej zřejmě nemusí trápit ani to, jak bude svět vypadat napřesrok.

Jedna reportáž jej však přece jen zaujala. Na přední stránce se psalo:

Zvláštní zasedání Třetího stálého výboru Všečínského shromáždění lidových zástupců schválilo zákon o eutanazii.

Tchien-mingovi to nešlo na rozum. Zvláštní zasedání zákonodárného sboru bylo svoláno v reakci na trisolaranskou krizi, tento zákon však s Trisolarany neměl nic společného.

Proč doktor Čang chtěl, abych si tu zprávu přečetl?

Zmocnil se jej záchvat kašle, a tak noviny odložil a zkusil raději usnout.

Druhého dne o zákonu o eutanazii informovala i televize v podobě několika reportáží a rozhovorů, nezdálo se však, že by se o něj veřejnost nějak zvlášť zajímala.

Tchien-ming se té noci příliš nevyspal. Pořád kašlal, těžce se mu dýchalo a z chemoterapie byl celý zesláblý. Žaludek měl jako na vodě. Pacient z vedlejšího lůžka nyní seděl na kraji jeho postele a přidržoval mu kyslíkovou masku. Příjmením se jmenoval Li, ale všichni mu říkali „Lao Li“, *starý Li*.

Lao Li se rozhlédl, aby se přesvědčil, že zbylí dva pacienti v pokoji spí, a pak prohlásil: „Tchien-mingu, já brzy půjdu.“

„Propustili tě?“

„Ne. To ten zákon.“

Tchien-ming se posadil. „Ale proč? Tvoje děti se o tebe přece tak starají...“

„Právě proto jsem se rozhodl. Kdyby se to mělo táhnout ještě nějakou chvíli, všichni by ve výsledku museli prodat i své domy. A k čemu? Lék stejně neexistuje. Musím se vůči svým dětem a vnoučatům zachovat zodpovědně.“

Lao Li si povzdechl, zlehka poplácal Tchien-minga na paži a vrátil se na své lůžko.

Tchien-ming se díval, jak se na záclonách kývají stíny stromů za okny, a nakonec usnul. Vůbec poprvé od chvíle, kdy začal bojovat se svou nemocí, se mu zdál poklidný sen.

Seděl na malé papírové loďce bez vesel, která tiše klouzala po nehybné hladině. Temně šedá obloha byla zamžená a jemně mrholilo, ale kapky podle všeho nedopadaly na hladinu, neboť ta zůstávala rovná jako zrcadlo. Voda, také šedá, se ve všech směrech slévala s nebem v jeden celek. Tchien-ming neviděl žádný obzor, žádný břeh...

Když se ráno probudil, nedokázal si vysvětlit, proč ve snu věděl tak jistě, že *tam* bude navěky mrholit, hladina bude navždy rovná a temně šedé nebe navždy zamžené.

*

Nemocnice se připravovala na zákrok, o nějž Lao Li požádal.

Předcházela tomu dlouhá interní diskuze, než se média shodla na termínu „zákrok“. „Procedura“ zněla příliš úřednický, „úkon“ zase moc právnicky.

Doktor Čang se zeptal Tchien-minga, zda se cítí dostatečně silný a zda se chce zúčastnit Lao Liho rozloučení. Hned spěšně dodal, že jde o vůbec první případ eutanazie ve městě, a je proto na místě přizvat zástupce různých zájmových skupin — včetně jednoho zástupce pacientů. Nic jiného tím prý nemyslel.

Tchien-ming se přesto nedokázal zbavit podezření, že mu tím doktor chtěl něco vzkázat. Čang se však o něj celou dobu dobře staral, a tak Tchien-ming souhlasil. Když znovu osaměl, náhle si uvědomil, že Čangova tvář a jméno mu připadají povědomé. Znal je snad ještě před hospitalizací? Jestli ano, nevzpomínal si odkud. Dříve jej to nenapadlo

hlavně proto, že až dosud spolu probírali jen jeho zdravotní stav a léčbu. A lékař ve své profesní roli vždy mluví a jedná jinak než mimo ni.

Na zákrok nepřišel ani jeden Lao Liho příbuzný. Starý muž před nimi své rozhodnutí zatajil — a požádal, aby jeho rodinu poté informoval městský odbor pro občanské záležitosti, a nikoli nemocnice. Nový zákon mu takovou výjimku umožňoval.

Nemocnici oblehla armáda reportérů, většina z nich se však eutanazie samé neúčastnila. Místnost, kde měl zákrok proběhnout, původně sloužila jako pohotovost, ale nyní jednu ze stěn nahradilo jednosměrné zrcadlo. Lidé venku viděli dovnitř, ale pacient je neviděl.

Tchien-ming se davem přihlížejících protlačil až k zrcadlu. Jakmile mu padl zrak na interiér místnosti, zvedla se v něm vlna hrůzy a odporu. Bylo mu na zvracení.

Bylo znát, že s výzdobou místnosti si dal někdo práci. Na oknech visely nové záclony, tu a tam postávaly vázy s čerstvými květinami a stěny lemovala růžová srdíčka. Bohužel, dobře míněný pokus o polidštění situace měl přesně opačný účinek — tísnivý příkrov smrti se zde mísil s pitvornou rozjásaností, jako by někdo uspořádal svatební hostinu v hrobce.

Lao Li ležel na lůžku uprostřed místnosti. Na tváři měl poklidný, smířený výraz. Tchien-ming si uvědomil, že se spolu nikdy pořádně nerozloučili, a udělalo se mu ještě hůř. U lůžka stáli dva notáři a vyplňovali s Lao Lim nějaké formuláře. Když jim starý muž podepsal vše potřebné, odešli.

Dovnitř vstoupil další člověk, který Lao Limu celou proceduru podrobně vysvětlil. Měl na sobě bílý plášť, nebylo však zřejmé, zda je opravdu lékař. Nejprve ukázal na velký monitor u paty postele a zeptal se Lao Liho, zda přečte text, který na něm svítil. Lao Li přikývl. Pak jej muž požádal, aby pomocí myši klikl na několik tlačítek na obrazovce,

a dodal, že pokud mu daný postup přijde obtížně stravitelný, může mu nabídnout alternativní způsoby provedení zákroku. Lao Li myš vyzkoušel a kývl na znamení, že vše funguje.

Tchien-ming si vzpomněl, jak se mu Lao Li kdysi svěřil, že s počítačem nikdy v životě nepracoval. Když potřeboval peníze, šel si je vybrat k bankovní přepážce. Myš držel v ruce určitě poprvé v životě.

Poté muž v bílém plášti prohlásil, že se na obrazovce objeví otázka, kterou Lao Li bude muset zodpovědět celkem pětkrát. Vespod obrazovky se zároveň pokaždé ukáže šest tlačítek, očíslovaných od nuly až po pětku. Bude-li chtít odpovědět kladně, klikne na číslo zahrnuté v položené otázce, které bude ve všech pěti případech jiné. Pokud si naopak vše rozmyslí, jednoduše klikne na nulu a procedura okamžitě skončí. Standardní odpovědi „Ano“ a „Ne“ k dispozici neměl.

Muž dále vysvětlil, že celý postup je tak komplikovaný proto, aby pacient nemohl jen mechanicky, bez přemýšlení mačkat stejné tlačítko.

Do místnosti vešla zdravotní sestra a Lao Limu vpíchl do levé paže jehlu, od níž vedla trubička k automatickému injektoru o rozměrech notebooku. Muž v bílém plášti vyjmul z brašny jakýsi předmět důkladně obalený vrstvami ochranného filmu. Když je odvinul, ukázalo se, že drží v prstech malou lahvičku s nažloutlou tekutinou.

Obsah lahvičky opatrně nalil do injektoru a poté on i sestra odešli.

V místnosti zbyl pouze Lao Li.

Na obrazovce se rozsvítila otázka a měkký, ženský hlas ji přečetl:

Přejete si ukončit svůj život? Pokud ano, stiskněte trojku. Pokud ne, stiskněte nulu.

Lao Li zvolil trojku.

Přejete si ukončit svůj život? Pokud ano, stiskněte pětku. Pokud ne, stiskněte nulu.

Lao Li zvolil pětku.

Totéž se opakovalo ještě dvakrát. A pak následovalo:

Poslední výzva — přejete si ukončit svůj život? Pokud ano, stiskněte čtyřku. Pokud ne, stiskněte nulu.

Tchien-minga se zmocnila vlna zármutku. Málem omdlel. Tak strašlivou bolest a vztek necítil, ani když mu umřela máma. Chtělo se mu na Lao Liho zakřičet, ať klikne na nulu, chtělo se mu rozbít to zrcadlo a zardousit ten měkký, příjemný hlas.

Lao Li však zvolil čtyřku.

Injektor se bezhlučně probudil k životu. Tchien-ming se díval, jak se sloupek nažloutlé tekutiny ve skleněné trubičce zkracuje a nakonec mizí. Lao Li se ani nepohnul. Zavřel oči a usnul.

Dav přihlížejících se pomalu rozešel, ale Tchien-ming zůstal stát, rukama opřený o jednosměrné zrcadlo. Měl otevřené oči, svět před sebou však neviděl.

„Bylo to bezbolestné.“ Doktor Čang promluvil tak tiše, že to znělo jako komáří bzukot. Tchien-ming ucítil ruku na levém rameni. „Je to směs extrémní dávky barbitalu, svalového relaxantu a chloridu draselného. Nejprve zapůsobí barbital a pacient usne hlubokým spánkem, pak svalový relaxant zastaví plíce a chlorid draselný srdce. Celý proces netrvá déle než dvacet třicet sekund.“

Doktor Čang po chvíli ruku stáhl a Tchien-ming uslyšel vzdalující se kroky. Neotočil se.

Najednou si vzpomněl, odkud Čanga zná.

„Doktore,“ zavolal tlumeně. Kroky utichly. Tchien-ming byl k lékaři stále otočený zády. „Vy se znáte s mou sestrou, že?“

Odpověď přišla až po dlouhé odmlce: „Ano. Chodili jsme spolu na střední. Pamatuji si vás jako malého kluka.“

Tchien-ming jako ve snách vyšel z nemocnice. Teď už mu bylo všechno jasné. Čang pracoval pro jeho sestru, která chtěla bratra sprovodit ze světa. Či přesněji Čangovi uložila, aby „provedl zákrok“.

Se svou sestrou sice Tchien-ming prožil šťastné dětství, poté se však jeden druhému začali vzdalovat. Nepropukl mezi nimi žádný otevřený konflikt ani si nijak neublížili. Zkrátka časem zjistili, že jsou oba naprosto odlišní, a oba měli pocit, že jím ten druhý opovrhuje.

Tchien-mingova sestra byla sice vypočítavá, ale jen průměrně inteligentní, a vzala si muže, který na tom byl stejně. Ani jeden z nich nebyl v životě kdovíjak úspěšný. Dům si nemohli dovolit, ani když už jim děti odrostly a vylétly z rodného hnízda, a protože rodiče sestřina manžela pro ně neměli místo, bydleli oba u Tchien-mingova otce.

Oproti tomu Tchien-ming byl samotář. V životě nedosáhl o nic většího úspěchu než jeho sestra a odjakživa bydlel sám v rozličných podnikových ubytovnách. Starost o svého starého, churavého otce nechával plně na své sestře.

Najednou pochopil, co ji k takovému jednání vede. Zdravotní pojištění na výdaje spojené s jeho léčbou nestačila a čím déle se jeho hospitalizace protahovala, tím víc účet za ni narůstal. Jeho otec ji platil ze svých životních úspor, zároveň se však nikdy nenabídl, že by své dceři koupil dům. Ta to brala jako jasný případ rodičovského protežování. Z jejího pohledu otec utrácel peníze, jež měly správně patřit jí, zbytečně je vyhazoval za procedury, které nemoc dokázaly jen prodloužit, nikoli vyléčit. Pokud by se Tchien-ming rozhodl pro eutanazii, zkrátíl by si utrpení a sestra by časem zdělila všechn otcův majetek.

Nebe přikrývala zamžená, šedivá oblačnost, stejně jako v jeho snu. Tchien-ming k té nekonečné šedi vzhlédl a dlouze si povzdechl.

Dobrá, jestli chceš, abych umřel, tak já umřu.

Vzpomněl si na Kafkovu povídku „Ortel“, v níž otec prokleje syna a odsoudí ho k smrti. Syn souhlasí, stejně nenuceně, jako když člověk svolí, že vynese koš nebo za sebou zavře dveře. Vyjde z domu, proběhne městem k mostu a skočí přes zábradlí. Kafka později prozradil svému životopisci, že když tu scénu psal, měl před očima výjev „divoké ejakulace“. Kafkovi, muži s buřinkou a kufříkem, který se před více než sto lety tiše procházel potemnělými pražskými ulicemi, který byl stejně osamělý jako on sám, nyní Tchien-ming rozuměl.

*

Když se vrátil do svého nemocničního pokoje, někdo na něj čekal — Chu Wen, spolužák z vysoké školy.

Tchien-ming na škole neměl opravdové kamarády. S Wenem se znali, protože Wen znal každého a se všemi vycházel. Ani on se však s Tchien-mingem kdovíjak nepřátelil. Od promocií jeden o druhém neslyšeli.

Wen nepřinesl kytici ani nic podobného, pouze kartonovou krabici s jakýmsi nápojem v plechovce.

Po krátkém, rozpačitém přivítání řekl něco, co Tchien-minga překvapilo: „Pamatuješ na ten výlet v prváku? Když jsme si poprvé vyšli jako skupina?“

Tchien-ming si to samozřejmě pamatoval. Čcheng Sin si k němu tenkrát vůbec poprvé sedla a promluvila na něj.

Tchien-ming tušil, že kdyby se neujala iniciativy ona, sám by k tomu nikdy nesebral odvalu. Až do promocií by s ní nejspíš neprohodil ani slovo. Na výletě jednou seděl sám opodál a hleděl na širokou hladinu mijünské přehrady kousek od Pekingu. Dívka si k němu přisedla a oslovila jej.

Oba během řeči házeli do přehrady oblázky. Jejich hovor se točil kolem stejných všedních témat jako u většiny

spolužáků, kteří se teprve seznamují, ale Tchien-ming si dodnes pamatoval každé slovo. Čcheng Sin po chvíli složila z papíru malou lodičku a položila ji na hladinu. Lehký vánek ji pomalu unášel pryč, až se proměnila v drobounkou, vzdálenou tečku...

V jeho vzpomínkách ten nejbáječnější den, jaký kdy na studiích zažil, stále obklopovala hřejivá, zlatá záře, přestože tenkrát nepanovalo zrovna ideální počasí. Drobně mrholilo, hladina přehrady byla rozčěřená a oblázky jej studily v ruce. Od toho okamžiku však Tchien-ming miloval sychravé dny, vůni vlhké hlíny a oblázků a občas si složil loďku z papíru a postavil si ji na noční stolek.

Teprve nyní jej napadlo, zda svět v jeho poklidném snu nevychází právě z této vzpomínky.

Jenže Wen si chtěl povídat o tom, co se téhož dne přihodilo až o něco později a co Tchien-ming podle všeho nepovažoval za kdovíjak pamětihodné. Přesto se s Wenovou pomocí začal pomalu rozpomínat.

Přistoupilo k nim tenkrát několik Čcheng Siných přátel a odvedlo si ji pryč. Poté si ke Tchien-mingovi přisedl právě Wen.

— *Hlavně si kdovíco nemysli. Ta se kamarádí se všema.*

To Tchien-ming samozřejmě věděl. Pak se však těžiště hovoru posunulo, když si Wen všiml láhve od minerálky v Tchien-mingově ruce.

— *Co to proboha piješ?*

Tekutina v láhvi měla zelenou barvu a plavaly v ní kousky trávy a listů.

Rozmačkal jsem hrstku zeleně a přidal ji do vody. Nejlepší bio nápoj na světě.

Měl dobrou náladu, a tak byl hovornější než obvykle.

Možná jednou založím firmu a začnu ho vyrábět. Určitě se to chytí.

— *Vsadím se, že to chutná děsně.*

A cigarety nebo alkohol jsou snad pochoutka? A když ses poprvé napil coca-coly, že chutnala jak nějaká meducína? Tak je to se vším, co je návykové.

„Tak abys věděl, padre, ten hovor mi tehdy změnil život!“ prohlásil Wen. Otevřel krabici, kterou si přinesl, a vytáhl z ní sytě zelenou plechovku. Byl na ní obrázek pastviny a název Zelená bouře.

Wen odtrhl uzávěr a podal ji Tchien-mingovi. Ten usrkl — nápoj byl aromatický, jakoby bylinkový, s hořkým podtónem. Tchien-ming zavřel oči a přenesl se zpátky k sychravým břehům mijünské přehrady, s Čcheng Sin po boku...

„Tohle je speciální verze. Ta mainstreamová je sladší,“ objasnil Wen.

„Prodává se dobře?“

„Jak housky na krámě. Hlavním problémem jsou prozatím náklady. Možná si myslíš, že tráva je levná, ale při mé současné produkci je dražší než ovoce nebo oříšky. Navíc musím všechny ingredience důkladně zpracovat a detoxikovat, což je složitá procedura. To pití má ale fantastickou budoucnost. Zájem má spousta investorů a týpci, co dělají džusy Chuej-jüan, mě už teď chtějí koupit. Nasrat jim.“

Tchien-ming na Wena jen mlčky zíral. Nevěděl, co na to říct. Wen vystudoval letecké inženýrství a teď je z něj podnikatel s limonádou. Něco v životě dokázal, něco vytvořil. Svět patřil lidem jako on. Naopak lidé jako Tchien-ming jen sledovali, jak je svět mívá a nechává za sebou.

„Jsem tvým dlužníkem,“ pokračoval Wen. Podal Tchien-mingovi tři kreditní karty a jakýsi lístek. Pak se spiklenecky rozhlédl kolem sebe, naklonil se k Tchien-mingovi a zašeptal: „Na účtu máš tři miliony jüanů. Heslo je na tom papíru.“

„Já si ale nikdy nepřihlásil patent ani nic podobného,“ namítl Tchien-ming.

„Ale byl to tvůj nápad. Bez tebe by Zelená bouře neexistovala. Pokud souhlasíš, budeme si kvit, přinejmenším z právního hlediska. Jako tvůj kamarád ti budu dlužit na dosmrť.“

„Nedlužíš mi vůbec nic, právně ani jinak.“

„Přijmi to, prosím. Vždyť vím, že peníze teď potřebuješ.“

Tchien-ming neodpověděl. Na jeho poměry šlo o astronomickou sumu. Žádné nadšení se jej však nezmocnilo. Věděl, že peníze jej nezachrání.

Jenže naděje je paličatá potvůrka. Když Wen odešel, požádal Tchien-ming o konzultaci s lékařem, ovšem jiným než Čang, a po dlouhém dohadování si vyprosil zástupce ředitele nemocnice, slavného onkologa.

„Kdyby peníze nebyly problém, uměl by mě někdo vyléčit?“

Starý lékař si na počítači vyvolal Tchien-mingovu složku a po chvíli zavrtěl hlavou.

„Nádor se rozšířil z plic do celého těla. Operace už nepřichází v úvahu, zbývají vám jen konzervativní metody jako chemoterapie a ozařování. Ani s celým trezorem peněz... Víte, pane Jüne, mezi doktory se říká: *Lékař vyléčí jen toho, komu je uzdravení souzeno, a Buddha spasí jen toho, komu je souzena spása.*“

Poslední jiskřička naděje v Tchien-mingovi pohasla a hladina jeho duše se ustálila. Ještě toho dne vyplnil žádost o eutanazii.

Formulář odevzdal do rukou svého ošetřujícího lékaře, doktora Čanga. Ten před jeho pohledem uhýbal očima, jako by se v něm odehrával nějaký vnitřní svár. Prohlásil pouze, že za daných okolností nemá smysl pokračovat v chemoterapii, která by Tchien-mingovi působila jen zbytečné utrpení.

Tchien-mingovi už zbývalo pouze rozhodnout, jak utratit peníze od Wena. Správné by zřejmě bylo odkázat je otci,

který by je pak přerozdělil zbytku rodiny. Jenže to by je mohl rovnou odevzdat sestře a to bylo Tchien-mingovi proti srsti. Však jí brzy vyhoví a umře. Měl pocit, že nic víc už jí nedluží.

Zamyslel se, zda má nějaký nesplněný sen. Napadlo jej, že by mohl podniknout plavbu kolem světa na nějaké luxusní výletní lodi. To mu však nedovolovalo zdraví a navíc se mu čas na této Zemi rychle krátil. Škoda. Představa, jak odpočívá na prosluněné palubě, hledí do hypnotických vln a oddává se vzpomínkám, jej lákala. O sychravém dnu by v nějakém cizím přístavu mohl vystoupit na suchou zem, sednout si na břeh jezera a házet oblázky do rozčeřené hladiny...

Znovu v duchu zabloudil k Čcheng Sin. V poslední době na ni myslel stále častěji.

Toho večera viděl ve zprávách následující reportáž:

Rada planetární obrany na svém dvanáctém zasedání schválila Rezoluci č. 479 a zahájila tak projekt s názvem Hvězdy, náš cíl. Komise složená z pracovníků Rozvojového programu OSN, Výboru OSN pro nerostné zdroje a UNESCO dostala za úkol přistoupit k bezodkladné implementaci programu.

Oficiální čínská webová stránka projektu bude spuštěna dnes odpoledne. Podle mluvčího stálého zástupce Rozvojového programu OSN v Pekingu se do projektu budou moci hlásit fyzické osoby i soukromé firmy, nikoli však nevládní organizace...

Tchien-ming vstal z lůžka a řekl zdravotní sestře, že by si rád vyšel na procházku. Ale jelikož už bylo po večerce, sestra jej odmítla pustit ven. Tchien-ming se proto vrátil do svého potměšitého pokoje, roztáhl záclony a otevřel okno. Nový pacient v někdejší Lao Liho posteli zabručel ze spaní.

Tchien-ming vyhlédl ven na několik stříbrných teček na nočním nebi zahaleném světelným smogem města.

Už věděl, co se svými penězi udělá. Koupí Čcheng Sin hvězdu.

Úryvek z *Minulosti mimo čas*: Infantilismus na počátku krize

Řada událostí, jež se udály během prvních dvaceti let krizové éry, se těm, kdo se narodili jak předtím, tak i potom, zdála nepochopitelná. Historikové dali této fázi název „krizový infantilismus“.

Vycházeli z předpokladu, že infantilismus je reakcí na bezprecedentní ohrožení celé lidské civilizace. Možná měli pravdu, pokud jde o jednotlivce, ale v případě celého lidstva to bylo příliš zjednodušující vysvětlení.

Trisolaranská krize měla na společnost mnohem zásadnější dopad, než si kdokoli představoval. Vezmeme-li si k ruce několik nedokonalých analogií, pak lze říci, že v kontextu biologie byla krize srovnatelná s okamžikem, kdy předkové savců vylezli z oceánu na souš, a v kontextu náboženství se významem podobala vyhnání Adama a Evy z ráje. V historii a sociologii pak nenajdeme vůbec žádné analogie, ani nedokonalé. Ve srovnání s trisolaranskou krizí bylo vše, co kdy homo sapiens zakusili a poznali, zanedbatelné. Krize otřásla samými základy kultury, politiky, náboženství a ekonomie, nejhlubším jádrem lidské civilizace. Na povrchu se však její důsledky projeví nejrychleji. Je docela dobře možné, že hybnou silou krizového infantilismu byla interakce mezi těmito překotnými projevy a ohromnou setrvačností přirozeného lidského konzervatismu.

Učebnicovým příkladem krizového infantilismu byly projekty Mandala a Hvězdy, náš cíl. Šlo o mezinárodní

iniciativy pod správou Organizace spojených národů, přičemž obě byly lidem narozeným mimo dané období zcela nesrozumitelné.

Projekt Mandala změnil běh dějin a na následný vývoj lidské civilizace měl natolik dalekosáhlý dopad, že mu musíme věnovat samostatnou kapitolu. Oproti tomu projekt Hvězdy, náš cíl se po spuštění rychle vytratil z veřejného povědomí a nakonec úplně zapadl.

Motivace k němu byla dvojitá — zaprvé snaha rozšířit pravomoci OSN na počátku krize a zadruhé zrod a nárůst popularity eskapismu.

Trisolaranská krize představovala historicky první případ, kdy celé lidstvo čelilo společnému nepříteli, a tak bylo jen přirozené, že spousta lidí vkládala naděje v OSN. Dokonce i konzervativci souhlasili, že OSN musí projít zevrubnou reformou a musí získat více zdrojů a pravomocí. Radikálové a idealisté volali po založení Pozemské unie, v níž by OSN hrála roli světové vlády.

Návrh širších pravomocí pro OSN podporovaly zejména menší země, které v trisolaranské krizi viděly příležitost, jak pro sebe vyjednat štedřejší technologickou a ekonomickou pomoc. Naopak světové mocnosti se k návrhu stavěly chladně. Všechny začaly po vypuknutí krize mohutně investovat do kosmické obrany, částečně proto, že si uvědomily, že tak posílí svou politickou pozici na mezinárodním poli, a částečně proto, že představa rozsáhlých, bohatě financovaných projektů základního výzkumu je lákala odjakživa, jen její realizaci dosud bránily politické tlaky na domácí i mezinárodní scéně. Lze říci, že trisolaranská krize nabídla mocnostem podobnou příležitost, jakou kdysi Kennedymu nabídla studená válka, akorát o několik řádů velkorysejší. Velké země své obranné projekty Organizaci spojených národů sice nepřenechaly, ale v důsledku stále hlasitějšího volání po opravdové globalizaci nakonec na

půdě OSN zdráhavě podepsaly hrstku politických závazků, třebaže symbolických, jimž stejně nehodlaly dostát. Například společná kosmická obrana, kterou OSN prosazovala, se ze strany velkých států dočkala jen minimální podpory.

V rané fázi trisolaranské krize hrála klíčovou úlohu generální tajemnice Sayová, která věřila, že čas nové, reformované OSN konečně nadešel, a prosazovala transformaci organizace, jež dosud fungovala víceméně jako mezinárodní debatní klub velkých zemí, na nezávislé politické těleso se skutečnými pravomocemi k výstavbě obranného systému sluneční soustavy.

K tomu však OSN potřebovala dostatek zdrojů, což se vzhledem k realitě mezinárodní situace zdálo být politiky zcela neprůchodné. Sayová se potřebné zdroje pokusila získat právě prostřednictvím projektu Hvězdy, náš cíl. Nehledě na výsledek šlo o výmluvný důkaz její politické inteligence a představitosti.

Úhelným kamenem projektu byla takzvaná Kosmická smlouva, produkt předkrizové politiky a dlouhých let formulací a ratifikací. Kosmická smlouva zase vycházela z principů Úmluvy OSN o mořském právu a Antarktického smluvního systému, týkala se však pouze vnitřní oblasti sluneční soustavy ohraničené Kuiperovým pásem. V důsledku trisolaranské krize musely světové národy rozšířit její působnost.

Jelikož lidé dosud nepřistáli ani na Marsu, byla samozřejmě jakákoli debata o kosmické obraně jen akademická, přinejmenším v době před vypršením stávající Kosmické smlouvy (tedy padesáti let). Mocnosti však v Kosmické smlouvě spatřily ideální jeviště politického divadla a doplnily ji o klauzule týkající se nerostných zdrojů mimo sluneční soustavu, podle nichž měl veškerý rozvoj a ekonomická aktivita vně Kuiperova pásu do budoucna spadat pod patronát OSN. Text obsahoval až obsedantně podrobnou

definici „přírodních zdrojů“, v jádru šlo nicméně o zdroje, na něž si dosud nedělá nárok žádná mimozemská civilizace. Novelizovaná úmluva také nabídla vůbec první mezinárodněprávní definici „civilizace“. Historikové text později nazvali Krizový dodatek.

Jak už bylo řečeno, druhou pohnutkou projektu Hvězdy, náš cíl byl eskapismus. Ten byl v té době teprve v plenkách a jeho důsledky byly stále těžko uchopitelné, takže jej spousta lidí považovala za legitimní řešení trisolaranské krize. Za daných okolností tak i vesmírné „parcely“ mimo sluneční soustavu, zejména jiné hvězdy s planetami, měly svou tržní cenu.

Původní návrh projektu počítal s tím, že OSN vydraží práva na určité hvězdy a jejich planety v aukci, jíž se budou moci zúčastnit státy, firmy, nevládní organizace i fyzické osoby, a z výtěžku dražby pak bude financovat základní výzkum obrany sluneční soustavy. Generální tajemnice Sayová vysvětlila, že hvězd je ve vesmíru spousta: v okruhu sta světelných let od sluneční soustavy existovalo více než tři sta tisíc hvězd a v okruhu tisíce světelných let jich bylo přes deset milionů. Střízlivé odhady říkaly, že nejméně kolem desetiny z nich obíhají planety a že dražba malého zlomku těchto soustav nebude mít na budoucí rozvoj velký dopad.

Neobvyklá rezoluce přilákala celosvětový zájem a pozornost. Stálí členové Rady planetární obrany o ní dlouze rokovali a nakonec se shodli, že její přijetí s sebou nenese žádná rizika a že naopak její odmítnutí by v daném politickém klimatu mohlo napáchat nemalé škody. Přesto následovala další debata a kompromisy a finální verze omezila dražbu jen na planetární soustavy, které se nacházely nejméně sto světelných let od Slunce.

Projekt však skončil stejně rychle, jako začal, a to z prostého důvodu — o nabízené zboží byl jen minimální zájem.

Vydražilo se nakonec pouze sedmnáct hvězd, všechny za vyvolávací cenu. OSN si vydělala všeho všudy čtyřicet milionů dolarů.

Ani jeden ze šťastných majitelů neodhalil svou totožnost. Lidé si říkali, kdo mohl utratit takové peníze za bezcenný cár papíru, jakkoli právně závazný. Možná někoho zkrátka zlákala představa vlastní hvězdné soustavy, jenže k čemu to, když se jí nemohl ani dotknout. A některé vydražené hvězdy ani nebyly pouhým okem viditelné.

Sayová si nikdy nepřipustila, že její projekt Hvězdy, náš cíl skončil nezdarem. Prohlásila, že výsledek přesně odpovídal očekávání. V jádru byl prý ze strany OSN především politickou proklamací.

Tak či onak se na něj rychle zapomnělo. Stal se klasickým příkladem bizarního chování lidské společnosti na počátku trisolaranské krize. A stejné pohnutky, které stály u jeho zrodu, zároveň přivedly na svět také velkolepý projekt Mandala.

Krizová éra, rok 4: Jün Tchien-ming

Jün Tchien-ming vytočil číslo, které si našel na webové stránce čínské pobočky projektu Hvězdy, náš cíl.

Pak zavolał Chu Wenovi a požádal jej o několik základních informací o Čcheng Sin — kontaktní adresu, číslo občanského průkazu a podobně. Byl připraven na lečjakou Wenovu reakci — sarkasmus, lítost, příkré odmítnutí —, jeho někdejší spolužák si však po dlouhé odmlce jen tiše povzdechl.

„No dobrá,“ přikývl. „I když si myslím, že je zrovna v zahraničí.“

„Hlavně jí neříkej, že to po ní chci já.“

„Neboj. Nezeptám se jí přímo.“

Dalšího dne Tchien-ming od Wena obdržel zprávu se všemi požadovanými údaji, kromě informace o tom, kde Čcheng Sin pracuje. Wen vysvětlil, že nikdo neví, kam se Sin poděla poté, co loni odpromovala na Akademii kosmických technologií. Tchien-ming viděl, že zpráva obsahuje dvě adresy — jednu v Šanghaji a jednu v New Yorku.

Odpoledne požádal doktora Čanga o povolení nakrátko opustit nemocnici s tím, že si potřebuje něco zařídit. Čang jej chtěl doprovodit, ale Tchien-ming trval na tom, že půjde sám.

Zavolał si taxi a nechal se zavézt k pekingskému sídlu UNESCO. Po vypuknutí trisolaranské krize se všechny pekingské úřady OSN začaly rychle rozrůstat a UNESCO nyní

zabíralo většinu kancelářské budovy u Čtvrtého dálničního okruhu.

Po vstupu do prostorné kanceláře projektu Hvězdy, náš cíl Tchien-minga přivítala obrovská hvězdná mapa. Na jejím černočerném pozadí se vyjímalý stříbrné linie, které spojovaly jednotlivé hvězdy v souhvězdí. Tchien-ming viděl, že mapa je zobrazena na monitoru s vysokým rozlišením a že na počítači opodál lze měnit její měřítko a vyhledávat v ní.

V kanceláři seděla pouze jediná recepční. Když se Tchien-ming představil, dívka vzrušeně odběhla a vrátila se s jakousi plavovláskou.

„To je ředitelka pekingské pobočky UNESCO,“ představila recepční svou nadřízenou. „Mimo jiné je také garantkou projektu Hvězdy, náš cíl v Asii a Tichomoří.“

I ředitelka měla z Tchien-mingovy návštěvy podle všeho radost. Potřásla mu rukou a plynou čínštinou mu prozradila, že je vůbec prvním Číňanem, který projevil zájem o koupi hvězdy. Dodala, že by tu novinu nejraději rozhlásila do celé země, aby přilákala co největší mediální pozornost, ale že pokud si Tchien-ming přeje odbýt vše soukromě, bude to respektovat. Zjevně ji však mrzelo, že přichází o tak skvělou příležitost udělat svému projektu reklamu.

Prvním a také posledním, pomyslel si Tchien-ming. Protože další takový osel jako já už se v Číně určitě nenajde.

Do kanceláře vešel dobře oděný, obrýlený muž ve středních letech. Ředitelka jej představila jako doktora Cheho, astronoma pekingské observatoře, který prý Jün Tchien-mingovi pomůže s podrobnostmi transakce. Když žena odešla, doktor Che nabídl Tchien-mingovi židli a oběma objednal šálek čaje.

„Promiňte, ale jste v pořádku?“ zeptal se Tchien-minga.

Ten samozřejmě věděl, že napohled zrovna nekypí zdravím. Nicméně po ukončení chemoterapie, která pro něj

byla učiněnou torturou, se cítil mnohem lépe, jako by získal novou chuť do života. Astronomovu otázku přešel mlčením a pouze zopakoval svou žádost, kterou již dříve přednesl po telefonu.

„Chci koupit hvězdu jako dar. Vlastnické právo bude vedené na jméno příjemkyně. O sobě neposkytnu žádné osobní údaje, a ani ona se nesmí dozvědět, kdo je dárce.“

„Samozřejmě, to nebude problém. Máte nějakou představu, jakou hvězdu chcete zakoupit?“

„Nějakou co nejbližší Zemi. S planetami. Nejlépe pozemského typu,“ hlásil Tchien-ming, zatímco si zamyšleně prohlížel hvězdnou mapu.

Doktor Che zavrtěl hlavou. „To vzhledem k částce, kterou nabízíte, nebude možné. Vyvolávací cena hvězd odpovídajících daným kritériím začíná podstatně výše. Za své peníze si můžete dovolit pouze hvězdu bez planet, a nadto dosti vzdálenou. Abych byl upřímný, vaše nabídka by nestačila ani na takovou. Ale po vašem včerejším telefonátu jsme se vzhledem k tomu, že jste vůbec první čínský zájemce, rozhodli snížit vyvolávací cenu jedné hvězdy na úroveň vaší částky.“ Che pohnul myší a zvětšil vybranou oblast hvězdné mapy. „Této. Stačí podepsat a je vaše.“

„Jak je daleko?“

„Asi 286,5 světelného roku odsud.“

„To je moc.“

Doktor Che se zasmál. „Vidím, že astronomií nejste úplně nepolíbený. Snad je vám proto jasné, že pro naše účely není mezi 286 světelnými lety a 286 miliardami světelných let žádný rozdíl.“

Tchien-ming se zamyslel. Astronom měl pravdu. Bylo to úplně jedno.

„Ta hvězda má navíc jednu velkou výhodu,“ pokračoval doktor Che. „Je viditelná pouhým okem. Osobně mám za to, že estetika je při nákupu hvězdy ze všeho nejdůležitější.“

Je mnohem lepší vlastnit vzdálenou hvězdu, kterou vidíte, než nějakou bližší, která vidět není. Nakonec s ní stejně nemůžete dělat nic jiného, než se na ni dívat, no nemám pravdu?“

Tchien-ming přikývl. *Čcheng Sin svou hvězdu uvidí. To je dobře.*

„Jak se jmenuje?“ zeptal se.

„Jako první ji zaevidoval Tycho Brahe před stovkami let, jméno však dodnes nedostala. Má pouze číslo.“ Doktor Che posunul kurzor myši nad světelnou tečku na mapě, vedle níž se okamžitě objevil sled číslic a písmen: DX3906. Pak Tchien-mingovi trpělivě vysvětlil, co takové označení znamená, o jaký typ hvězdy jde, její absolutní a zdánlivou magnitudu, umístění na hlavní posloupnosti a tak dále.

Administrativa související s nákupem netrvala dlouho. Vše ověřily a potvrdily dvě notářky. Pak se uvnitř znovu objevila ředitelka se dvěma úředníky z Rozvojového programu OSN a Výboru OSN pro nerostné zdroje. Recepční přinesla láhev šampaňského a všichni si připili.

Ředitelka jim oznámila, že vlastnické právo na hvězdu DX3906 nyní patří Čcheng Sin a předala Tchien-mingovi luxusní černou koženou složku.

„Vaše hvězda.“

Když úředníci odešli, doktor Che se otočil ke Tchien-mingovi. „Nemusíte odpovídat, pokud nechcete, ale tipuji, že jste tu hvězdu koupil nějaké ženě?“

Tchien-ming na chvíli zaváhal, ale pak přikývl.

„Má to ale štěstí!“ Che si povzdechl. „Život je hned příjemnější, když je člověk bohatý.“

„Ale prosím tě,“ ušklíbla se recepční a vyplázla na Cheho jazyk. „Bohatý? Ty i kdybys měl třicet miliard, stejně bys nikomu žádnou hvězdu nekoupil. Ha! Myslíš, že jsem zapomněla, cos řekl přede mnou?“

Che se zatvářil poněkud dezorientovaně. Lekl se, že se dívka chystá prozradit jeho názor na celý projekt hvězdné dražby: *Tenhle trik, který OSN vymyslela, to není nic nového. Asi před deseti lety už jej zkusila partička podvodníků. Proдали tenkrát nějaké parcely na Marsu a Měsíci. Byl bych v šoku, kdyby na to někdo skočil podruhé.*

Recepční měla na mysli naštěstí něco jiného: „Tady nejde jen o peníze, ale o romantiku. Romantiku! Chápeš?“

V průběhu celé transakce dívka na Tchien-minga vrhala kradmé pohledy, jako na nějakou postavu z mýtů a bájí. Ve tváři se jí postupně vystříдалa zvědavost, úžas, obdiv a nakonec, když si Tchien-ming převzal koženou složku, závist.

Doktor Che raději změnil téma: „Všechny listiny zašleme příjemkyni v nejbližším možném termínu. O vás se nezmíníme. Ostatně nemáme ani co prozradit. Vždyť ani neznám vaše jméno.“ Che vstal od stolu a vyhlédl z okna. Bylo už po setmění. „Pokud si přejete, mohu vám vaši hvězdu — pardon, hvězdu, kterou jste koupil jí — osobně ukázat.“

„Uvidíme ji ze střechy téhle budovy?“

„Ne. Na to je všude kolem příliš silný světelný smog. Musíme se vypravit hluboko do příměstských částí. Pokud se necítíte dobře, můžeme to nechat na jindy.“

„To ne. Rád bych ji viděl co nejdřív.“

Po více než dvouhodinové jízdě záře Pekingů za jejich zády konečně pohasla. Doktor Che stočil vůz ze silnice do polí, aby je nerušily ani reflektory projíždějících aut. Pak zhasl světla a vystoupil. Na nebi končícího podzimu se vyjímaly mimořádně jasné hvězdy.

„Vidíte Velký vůz? Natáhněte si diagonálu přes ten čtyřúhelník a prodlužte ji. Ano, tím směrem. Vidíte ty tři hvězdy v tom ležatém trojúhelníku? Nakreslete přímkou od vrcholku svisle k základně a táhněte ji dál. Vidíte? Tamhle. To je vaše hvězda, váš dar.“

Tchien-ming ukázal na jednu hvězdu, pak na druhou, ale doktor Che pokaždé zavrtěl hlavou. „Ne, ta mezi nimi, kousek na jih. Zdánlivá magnituda 5,5. Normálně by ji spatřilo jen cvičené oko, ale počasí je dnes ideální. Měl byste ji zahlédnout i vy. Něco vám poradím — neďte se přímo na ni, ale trochu do strany. Periferní vidění je citlivější na světlo. Až ji najdete, můžete na ni zaostřit...“

S Cheho pomocí Tchien-ming svou DX3906 konečně uviděl, ačkoli byla velmi slabá a on ji musel znovu najít pokaždé, když se přestal soustředit. Lidé si sice představují, že všechny hvězdy jsou stříbrné, ale on si při důkladnějším pohledu všiml, že každá má trochu jiný odstín. DX3906 byla temně rudá. Doktor Che mu slíbil poslat nějaké materiály, aby ji Tchien-ming mohl najít i v jiných ročních obdobích.

„Jste šťastný muž, stejně jako žena, které jste tu hvězdu věnoval,“ řekl Che.

„Bohužel nemáte pravdu, doktore. Brzy zemřu.“

Cheho to přiznání podle všeho nepřekvapilo. Zapálil si cigaretu a chvíli kouřil mlčky. Pak prohodil: „Stejně si myslím, že jste požehnaný. Lidé jsou k existenci jiných světů slepí. Většina prozře teprve na smrtelné posteli.“

Tchien-ming se na Cheho podíval a pak vzhlédl zpátky k obloze. Teď už DX3906 našel snadno. Před očima se mu odvíjel cigaretový kouř, skrze který ta slabá rudá tečka problikávala. *Než ji uvidí, nebudu už mezi živými.*

Objekt, na nějž se díval, na který se brzy podívá i ona, byl samozřejmě pouhým světelným odrazem starým 286 let. Ten mdlý paprsek světla musel překonat tři staletí, než dopadl na jeho sítnici. A dalších 286 uplyne, než k Zemi dospěje světlo hvězdy právě z tohoto okamžiku. Tou dobou se dávno promění v prach i Čcheng Sin.

Jaký asi bude mít život? Snad si tu a tam vzpomene, že v tom oceánu hvězd je jedna, která patří jen jí.

Nadešel Tchien-mingův poslední den.

Zkusil si z něj vybavit něco, co by ho odlišilo od ostatních dnů, ale nic jej nenapadlo. Vstal v sedm, jako obvykle. Paprsek ranního slunce dopadal na též místo na stěně jako vždycky. Počasí nebylo ani příjemné, ani špatné. Nebe mělo stále stejný šedomodrý nádech. Velký dub za okny byl úplně holý, nevisel na něm ani jediný symbolický lístek. A jeho snídaně na tom byla podobně.

Byl to stejný den jako všechny, které během svých osmdvaceti let, jedenácti měsíců a šesti dní prožil.

Také on své rozhodnutí zatajil před svou rodinou. Roze-psal zprávu, kterou chtěl po zákroku nechat poslat otcí, ale brzy toho nechal, protože nevěděl, co by mu řekl.

V deset zamířil sám do místnosti určené k eutanazii, klidně a vyrovnaně, jako by šel na svou denní prohlídku. Byl čtvrtým člověkem ve městě, který měl zákrok podstoupit, a tak ani média o jeho případ nejevila velký zájem. V místnosti bylo jen pět lidí: dva notáři, ředitel, zdravotní sestra a jeden z nemocničních manažerů. Doktor Čang tam chyběl.

Na Tchien-mingovu žádost byla místnost ryze spartánská, měla pouze čtyři tradičně bílé nemocniční stěny. Tchien-mingovi bylo mezi nimi dobře. Z tohoto světa odejde s klidem v duši.

Ředitele ujistil, že je s postupem obeznámen a jeho pomoc nepotřebuje. Muž přikývl a odešel se postavit na opačnou stranu jednosměrného zrcadla. Notáři s ním vyplnili několik formulářů a odešli. V místnosti s ním zůstala jen sestra. Na té už dnes nebyla znát tíseň a nervozita jako při prvním zákroku. Jehlu s hadičkou mu do paže napíchla klidně a jistě. Tchien-mingovi přišlo, že ho s ní pojí zvláštní pouto — byla ostatně posledním člověkem, kterého v životě

vidí. Zalitoval, že neví, kdo jej tenkrát před těmi devětadvaceti lety pomohl přivést na svět. Tyto dvě osoby se řadily k malé skupince lidí, která mu v životě opravdu pomohla. Chtěl jim poděkovat.

„Děkuji.“

Sestra se na něj usmála a vyšla z místnosti, tiše jako kočka.

Přejete si ukončit svůj život? Pokud ano, stiskněte pětku. Pokud ne, stiskněte nulu.

Narodil se do rodiny intelektuálů, jeho rodičům však scházelo cit pro politiku a sociální inteligence, a tak se v životě příliš neprosadili. Přestože si však nežili na vysoké noze, synovi chtěli dát elitní vzdělání. Číst a poslouchat musel jen slavné klasiky, přátele si musel hledat pouze v rodinách, které jeho rodiče považovali za kulturní a uvědomělé. Synovi opakovali, že lidé z jejich okolí jsou vulgární a mají jen omezený rozhled, zatímco oni sami mají vytříbený vkus.

Na základní škole si Tchien-ming několik přátel našel, nikdy je však nepozval k sobě domů. Věděl, že rodiče by mu nedovolili stýkat se s „vulgárními“ dětmi. Když nastoupil na střední, rodiče své snahy udělat z něj někoho mimořádného vystupňovali natolik, že se z Tchien-minga stal úplný samotář. Tehdy se také jeho rodiče rozvedli, kvůli jedné slečně, která prodávala pojištění. Matka si pak vzala bohatého podnikatele.

A tak ona i otec skončili ve vztahu s „vulgárními lidmi“, před nimiž syna celý život odrazovali, a konečně si uvědomili, že nemají morální právo nutit mu proti jeho vůli vzdělání podle svých představ. Jenže škoda, kterou na synovi napáchali, už nešla odčinit. Tchien-ming se nedokázal oprostít od své výchovy, která se podobala pružinovým poutům — čím usilovněji se z nich snažil vymanit, tím pevněji jej svíraly. Během svých školních a studentských let se

tak uzavíral víc a víc do sebe, byl stále citlivější a ostatních se stále častěji stranil.

Všechny jeho vzpomínky na dětství a mládí byly šedé. Stiskl pětku.

*

Přejete si ukončit svůj život? Pokud ano, stiskněte dvojku. Pokud ne, stiskněte nulu.

Tchien-ming si představoval, že vysoká škola pro něj bude učiněné peklo — nové a cizí prostředí, noví a cizí lidé, spousta nových situací, které se bude muset naučit zvládat. A když na univerzitu nastoupil, všechny jeho obavy se víceméně potvrdily.

Ale pak potkal Čcheng Sin.

Dívky jej přitahovaly již dříve, ale tohle bylo něco úplně jiného. Měl pocit, že celý okolní svět, který byl až dosud studený a nevlídný, je najednou zalitý hřejivou sluneční září. Nejprve nechápal, odkud se to světlo bere. Zpočátku bylo jako slunce prosvítající skrz těžká mračna, které se zdá nezřetelné a slabé, téměř jako měsíc, a teprve když zmizí, si všichni uvědomí, kolik světla přes den vydávalo. Tchien-mingovo slunce zmizelo na počátku týdenního volna k příležitosti Národního dne, kdy Čcheng Sin odjela domů. Tchien-ming měl pocit, že vše kolem něj pohaslo a zchladlo.

Bylo téměř jisté, že není zdaleka sám, kdo k Čcheng Sin chová podobné city. Netrpěl však jako ostatní chlapi, protože neměl nejmenší naději, že ty jeho budou opětovány. Věděl, že samotářství a citlivost dívky zrovna netáhne. A tak se na Sin jen díval zdálky, vyhříval se v jejím světle a mlčky ji obdivoval jako krásu jara.

Čcheng Sin mu nejprve přišla poněkud odtažitá a zamklá. To jsou vlastnosti, které se u krásných žen vyskytují

jen vzácně — ona však nebyla žádná ledová královna. Namluvila toho jen málo, ale zato poslouchala, a to pozorně. Když s někým hovořila, její soustředěný, klidný pohled mluvčímu napovídal, že je pro ni důležitý.

Čcheng Sin byla úplně jiná než krásky, které Tchien-ming znal ze střední. Netvářila se, že Tchien-ming neexistuje. Kdykoli na sebe narazili, usmála se a řekla „ahoj“. Spolužáci tu a tam pořádali výlety nebo večírky a na něj občas, ať už schválně, nebo ne, zapomněli. Ale Čcheng Sin ho vždycky vyhledala a pozvala. Později se stala jeho prvním spolužákem, který mu začal říkat jen „Tchien-mingu“, bez příjmení. Jejich interakce byly sice letmé a zřídka, Sin na něj přesto udělala dojem, že jako jediná na celé škole chápe, jak je zranitelný a jak kvůli tomu asi trpí.

Tchien-ming v tom však nikdy neviděl nic hlubšího, než jak to vystihl Chu Wen: Čcheng Sin se zkrátka přátelila se všemi.

Jedna událost se Tchien-mingovi do paměti zapsala obzvláště nesmazatelně — s několika spolužáky si udělali výšlap na menší horu. Čcheng Sin se najednou zastavila, shýbla se a zvedla cosi z kamenných schůdků horské pěšiny. Tchien-ming viděl, že v bledých prstech se jí svíjí ošklivý červ, měkký a vlhký. Její kamarádka opodál vykřikla: *Fuj, to je hnus. Proč na to šaháš?* Ale Sin červa opatrně uložila do trávy vedle stezky. *Aby na něj někdo nešlápl.*

Tchien-ming s ní vlastně promluvil jen párkrát. Za celé ty čtyři roky, co spolu chodili na vysokou, si pamatoval pouze několik hovorů mezi čtyřma očima.

Byl chladivý večer na počátku léta. Tchien-ming vylezl na střechu budovy knihovny, na své oblíbené místo. Ostatní studenti sem zavítali jen vzácně, a tak mohl být sám se svými myšlenkami. Noční nebe bylo po letní bouřce průzračné. Zářila na něm dokonce i Mléčná dráha, která obvykle nebyla pouhým okem vidět.

„Vážně vypadá jako dráha vyrobená z mléka.“⁴

Tchien-ming se ohlédl za hlasem. Stála vedle něj Čcheng Sin. Vlasy jí čechrál lehký vánek a on si vzpomněl na svůj sen. Pak oba najednou vzhledli ke galaxii nad jejich hlavami.

„Tolik hvězd. Vypadají jako mlha,“ prohodil Tchien-ming.

Sin se k němu otočila a ukázala na univerzitní areál pod nimi. „I tady dole je krásně. A tady koneckonců všichni žijeme, ne v nějaké daleké galaxii.“

„Copak ale nestudujeme na kosmické inženýry? Naším cílem je přece vzlétnout ke hvězdám.“

„Ale proto, aby se nám na Zemi žilo lépe, a ne abychom ji opustili.“

Tchien-ming samozřejmě chápal, že Sin nenápadně poukazuje na jeho odtážitost. Neměl jí na to však co říct. Nikdy předtím jí nebyl blíž. Možná si to jen představoval, ale měl pocit, že cítí teplo jejího těla. Zatoužil po tom, aby vánek změnil směr a několik pramínků jejích vlasů jej zasimralo na tváři.

Čtyři roky studia se chýlily ke konci. Tchien-ming se na postgraduální program nedostal, zatímco Čcheng Sin přijímací zkoušky složila snadno. Po promociích odjela domů na prázdniny, ale Tchien-ming se potloukal kolem univerzitního areálu a čekal jen, až ji na začátku nového semestru znovu uvidí. Na kolejích přes léto zůstat nesměl, a tak si pronajal pokoj poblíž a zkusil si ve městě najít práci. Rozezlal spoustu životopisů a prošel nespočtem pohovorů, ani jednou však neuspěl. Než se nadál, léto skončilo.

Vrátil se na univerzitu, ale Čcheng Sin nenašel. Opatrně se vyptal několika známých a dozvěděl se, že dívka spolu se svým školitelem přestoupila na Akademii kosmických

4 Čínský název naší galaxie zní v překladu „Stříbrná řeka“, všichni čínští studenti však mají povinnou angličtinu a název „Milky Way / Mléčná dráha“ dobře znají.

technologií, postgraduální institut univerzity v Šanghaji, kde měla svá studia dokončit. Týž den Tchien-ming konečně našel práci v nově založené státní společnosti, která se specializovala na civilní letecké technologie a nutně potřebovala kvalifikované inženýry.

A tak jej jeho slunce navždy opustilo, v srdci se mu rozhostil mráz a on klesl pod hladinu všední reality.

Stiskl dvojku.

*

Přejete si ukončit svůj život? Pokud ano, stiskněte čtyřku. Pokud ne, stiskněte nulu.

Po nástupu do práce byl nějaký čas docela šťastný. Zjistil, že na rozdíl od svých někdejších soutěživých spolužáků jsou lidé v soukromé sféře podstatně shovívavější a přístupnější. Dokonce si pomyslel, že jeho odtažitá, samotářská fáze patří nadobro minulosti. Ale když se párkrát stal obětí firemní politiky a pracovních nezdarů, rychle pochopil, jak krutý je reálný život, a zastesklo se mu po studentských letech. Znovu se uzavřel do sebe a začal se stranit druhých. Na jeho kariéru to samozřejmě mělo katastrofální dopad. I ve státních společnostech panovala na pracovišti tvrdá konkurence. Kdo nebyl společenský, neměl na kariérní postup nejmenší šanci. A tak Tchien-ming rok za rokem na ostatní ztrácel.

Během té doby chodil se dvěma ženami, ale oba vztahy rychle vyprchaly. Nebylo to tím, že by jeho srdce patřilo jen Čcheng Sin. Ta pro něj byla odjakživa pouhým sluncem za mraky. Chtěl se na ni jen dívat, cítit její světlo a teplo, aniž se odvažoval přiblížit se k ní o jediný krok. Od oné chvíle na počátku semestru se už na ni nevyptával. Vzhledem k jejímu nadání odhadoval, že si dělá doktorát, o jejím osobním životě však ani nespekuloval. Největší překážkou

jeho vztahů se ženami byl jeho sklon k odtažitosti. Opravdu se snažil žít jako ostatní, jenže to pro něj bylo příliš obtížné.

Zkrátka se nehodil k životu ani s lidmi, ani bez nich. Neměl dostatečnou sociální inteligenci, aby se prosadil ve společnosti, ani tolik peněz, aby se bez ní obešel. Mohl jen viset na jejím okraji a trpět. Netušil, kam v životě míří.

Nakonec však poznal, jaký osud jej čeká, dříve než ostatní.

Stiskl čtyřku.

*

Přejete si ukončit svůj život? Pokud ano, stiskněte jedničku. Pokud ne, stiskněte nulu.

Když mu objevili rakovinu plic, byla už v posledním stadiu. Možná ji některý lékař při dřívější prohlídce přehlédl. Rakovina plic se šíří rychle. Nezbyvalo mu mnoho času.

Když po vyšetření vyšel z nemocnice, nebál se. Cítil se jen osamělý, nic víc. Odcizení se v něm za ta léta hromadilo za neviditelnou přehradou a on se s tou stoupající hladinou vždy dokázal vypořádat. Ale teď se přehrada zhroutila a masa osamění jej zaplavila jako temný oceán. Bylo to nesnesitelné.

Zmocnila se jej touha naposledy se vidět s Čcheng Sin.

Bez dlouhého přemýšlení si koupil letenku a ještě toho odpoledne odletěl do Šanghaje. Když ale taxi konečně přistavilo u cíle, jeho zápal poněkud vychladl. Pomyslel si, že jako člověk, který má zkrátka zemřít, by ji neměl obtěžovat. Rozhodl se, že na sebe raději neupozorní. Jen se na ni podívá, jednou, zdálky, jako tonoucí, který se chce naposledy zhluboka nadechnout, než nadobro klesne ke dnu.

Když vystoupil z vozu a stanul před vstupní bránou Akademie kosmických technologií, uklidnil se ještě víc. Uvědomil si, jak iracionálně se několik posledních hodin choval. I kdyby se Čcheng Sin opravdu rozhodla udělat si doktorát, dnes by jej měla dávno hotový a možná by tady už ani nepracovala. Tchien-ming si promluvil s hlídačem u brány a dozvěděl se, že v akademii pracuje přes dvacet tisíc lidí — a že jestli má hlídač někoho najít, musí vědět, na kterém úseku dotyčná pracuje. Tchien-ming však s někdejšími spolužáky ztratil kontakt a žádné podrobnější informace o Čcheng Sin neměl.

Najednou se cítil slabý a špatně se mu dýchalo. Sedl si na obrubník před vstupní bránou akademie.

Pořád se nevzdával naděje, že tady Čcheng Sin stále pracuje. Byl téměř konec pracovní doby, a když tady chvíli počká, možná ji zahlédne.

Brána, která vedla do areálu akademie, byla velmi široká. Velká zlatá písmena na černé zídce opodál hlásala do světa název areálu, který se od svých raných dob notně rozrostl. Tchien-minga napadlo, že takový rozsáhlý komplex bude mít asi více vstupů. S námahou se postavil a zeptal se hlídače. Vstupů bylo skutečně pět.

Pomalou se vrátil ke svému místu, znovu si sedl a čekal. Nic jiného mu nezbývalo.

Věděl, že se Čcheng Sin pravděpodobně nedočká. To by tady zaprvé pořád musela pracovat, zadruhé nebýt někde na cestách a zatřetí projít právě touto bránou, a ne některou z ostatních čtyř.

Ten okamžik byl shrnutím celého jeho života — odhodlané čekání na krajně nepravděpodobnou jiskru naděje.

Pracovní den skončil a lidé se začali trousit z brány. Někteří šli pěšky, jiní jeli na kole, další autem. Řeka lidí a vozidel mohutněla a pak se znovu proměnila v potůček. Za hodinu z ní zbylo jen pár opozdilců.

Čcheng Sin se neukázala.

Tchien-ming si byl jistý, že by ji nepřehlédli, i kdyby jela autem. To znamenalo, že tady už nepracuje, nebo dnes nepřišla do práce, nebo vyšla ven jinou bránou.

V zapadajícím slunci se protahovaly stíny budov a stromů, jako by se k němu vztahovaly mnohočetné soucitné ruce.

Tchien-ming seděl na obrubníku, dokud se úplně neseťmělo. Už si nepamatoval, jak si zavolal taxi zpátky na letiště, jak se vrátil do svého města a pak domů, do svého staromládeneckého bytu na ubytovně.

Cítil se, jako by už byl mrtvý.

Stiskl jedničku.

*

Poslední výzva: přejete si ukončit svůj život? Pokud ano, stiskněte trojku. Pokud ne, stiskněte nulu.

Co by si přál mít na svém náhrobku? Ačkoli vlastně ani nevěděl, jestli se nějakého hrobu vůbec dočká. V Pekingu a okolí byly hřbitovy drahé. I kdyby mu chtěl otec hrob koupit, sestra by určitě protestovala — vždyť ona pořád žije a nemá ani vlastní byt! Jeho popel nejspíše skončí v příhrádce ve zdi na veřejném hřbitově Pa-pao-šan. Ale pokud by se mu nějaký náhrobek přece jen poštěstil, chtěl, aby na něm bylo napsáno:

Přišel, miloval, daroval jí hvězdu, odešel.

Stiskl trojku.

*

Z opačné strany jednosměrného zrcadla se ozval ruch. Zrovna když Tchien-ming klikl na tlačítko myši, dveře do místnosti se rozletěly dokořán a dovnitř vběhla skupinka lidí v čele s ředitelem.

Ten přiskočil k vypínači automatického injektoru. Nemocniční manažer za ním vytrhl ze zdi napájecí kabel přístroje. Nakonec sestra Tchien-mingovi vytáhla jehlu z paže tak prudce, až mu bolestí zacukalo ve tváři.

Všichni se shlukli nad ampulkou s jedem.

„To bylo o chlup! Naštěstí do něj nevnikla ani kapka,“ řekl někdo.

Sestra začala Tchien-mingovi ovazovat krvácející levou paži.

Pouze jedna osoba nepřekročila práh místnosti. Při pohledu na ni se Tchien-mingovi náhle rozzářil celý svět. Čcheng Sin.

*

Tchien-ming ucítil na hrudi cosi vlhkého — šaty mu promáčely Sininy slzy.

Když ji poprvé spatřil, pomyslel si, že vůbec nezestárla. Teď si však všiml, že má kratší sestřih. Vlasy už jí nepadaly přes rameno, nýbrž jí v půvabných kudrlinkách končily u krku. Pořád nesebral odvahu natáhnout ruku a dotknout se jich, jak po tom tak dlouho toužil.

Jsem vážně ztracený případ. Cítil se však jako v sedmém nebi.

Jejich vzájemné ticho znělo jako hudba ráje a Tchien-ming si přál, aby trvalo navždy. *Nemůžeš mě zachránit,* řekl jí v duchu. *Když mě poprosíš, poslechnu tě a eutanazii nepodstoupím. Zakrátko mě to ale stejně čeká. Doufám, že ti ta hvězda alespoň udělala radost.*

Čcheng Sin jako by jeho nevyřčená slova slyšela. Zvedla hlavu. Vůbec poprvé byli k sobě tak blízko, blíž, než se kdy odvažoval doufat. Její oči, díky třpytivým slzám ještě krásnější, mu trhaly srdce na kusy.

A když konečně promluvila, její slova ho dočista šokovala.

„Tchien-mingu, víš, že ten zákon o eutanazii schválili kvůli tobě?“

Krizová éra, léta 1—4: Čcheng Sin

Trisolaranská krize vypukla právě v době, kdy Čcheng Sin končila své doktorandské studium, a tak byla vybrána do týmu, který vyvíjel pohon nové generace pro rakety Čchang-čeng. Její přátelé a rodina to brali jako ideální zaměstnání — důležité a společensky na výši.

Sin však o takovou kariéru časem ztratila zájem. Uvědomila si, že chemické rakety se podobají kolosálním továrním komínům rané průmyslové éry. O lesích komínů kdysi s nadšením psali básníci jako o samých základech civilizace a lidé dnes stejně opěvovali rakety coby pilíře vesmírného věku. Sin však vždy věděla, že pokud se lidstvo bude muset spoléhat na chemický pohon, pak z něj pravá vesmírná civilizace nejspíš nikdy nebude.

A trisolaranská krize tento fakt jen zdůraznila. Snaha vybudovat systém obrany sluneční soustavy na bázi chemických raket byla čirým šílenstvím. Sin si na škole přibrala i kurz jaderného pohonu, aby se neomezovala na jedinou disciplínu. Když vypukla krize, kosmický výzkum nabral na obrátkách, a dokonce i neustále odkládaný projekt kosmoplánu dostal zelenou. Sinina pracovní skupina měla za úkol navrhnout prototyp motoru, který by kosmoplán poháněl mimo atmosféru. Z profesního hlediska se Sinina budoucnost zdála slibná — nadřízení si všimli jejího nadání a ona navíc pracovala u pohonných systémů, kde začínala kariéru většina šéfinženýrů čínského leteckého a kosmic-

kého průmyslu. Protože však věřila, že chemický pohon je překonaný, nečekala, že se ve svém oboru příliš prosadí, třebaže své práci věnovala stoprocentní soustředění a nasazení. To ji tím pádem frustrovalo dvojnásob, neboť věděla, že mířit opačným směrem je horší než stát na místě.

A pak se jí naskytlá příležitost dát svému výzkumu vale. OSN zakládala všemožné agentury související s planetární obranou, ty však na rozdíl od svých minulých protějšků podléhaly přímo RPO a zaměstnávaly špičkové odborníky ze všech koutů světa, včetně celé armády čínských leteckých a kosmických inženýrů. Vysoce postavený činitel nabídl Čcheng Sin novou pozici — asistentku vedoucího odboru technologického plánování při Službě strategického zpravodajství RPO. V rámci boje s Trisolarany se zpravodajské aktivity lidstva až dosud soustředily na Pozemsko-trisolaranskou organizaci, ovšem SSZ se měla zaměřit přímo na invazní flotilu Trisolaranů a jejich mateřskou planetu a k tomu potřebovala schopné odborníky na kosmické technologie.

Sin nabídku bez váhání přijala.

*

Služba strategického zpravodajství úřadovala nedaleko hlavního sídla OSN, v historické budově z konce osmnáctého století, statné a robustní jako žulový masiv. Když se v ní Sin ocitla poprvé — po dlouhém letu přes půlku zeměkoule —, přejel jí po zádech mráz, jako by vstoupila do středověkého hradu. Takto si sídlo globální zpravodajské agentury rozhodně nepředstavovala. Připomínalo spíš palác, kde se z náznaků a šeptaných slov splétají složité intriky.

Budova byla stále téměř prázdná. Sin byla jedním z prvních zaměstnanců, kteří se na nové pracoviště dostavili. Se svým nadřízeným, vedoucím odboru technologického

plánování, se setkala v kanceláři plné právě vybaleného, ještě nesmontovaného nábytku a otevřených kartonových krabic.

Michail Vadimov byl vysoký, svalnatý čtyřicátník, který mluvil anglicky s výrazným ruským přízvukem. Sin dokonce chvíli trvalo, než si uvědomila, že to, co slyší, je opravdu angličtina. Vadimov, usazený na kartonové krabici, si hned ze začátku postěžoval, že v kosmickém průmyslu dělá už přes deset let a žádného technického asistenta nepotřebuje. Velmoci prý do SSZ ochotně nasadily své lidi, ale na finance byly skoupé. Teprve po nějaké době si očividně uvědomil, že hovoří s nadějnou mladou ženou, na niž jeho tiráda nepůsobí zrovna povzbudivě, a tak se ji pokusil rozveselit: „Jestli tahle organizace někdy napíše historii — což je mimochodem krajně pravděpodobné, i když to asi nebude kdovíjak pěkný příběh —, pak si budou všichni pamatovat, že my dva jsme tu byli první!“

Sin však zvedl náladu především fakt, že její šéf je také kosmický inženýr. Zeptala se jej, na čem dříve pracoval. Vadimov letmo zmínil, že se podílel na raketoplánu Buran a následně šéfoval designu jisté nákladní rakety. Ale pak sklouzl k mlžení. Pár let prý působil v diplomacii a poté „v jednom oddělení“, kde „dělal něco podobného co teď tady“.

„Ale do budoucna — raději do kariérní historie svých kolegů moc nešťourej, ano?“ poradil Sin nakonec.

„Nejvyšší už je tady taky,“ dodal. „Kancelář má úplně nahore. Můžeš se za ním stavit a pozdravit se s ním, ale dlouho tam nezacláněj.“

Když Sin vkročila do prostorné pracovny ředitele SSZ, přivítalo ji silné aroma doutníkového kouře. Na stěně visel velký obraz, na němž se vyjímal olovené nebe a zasněžená pláň. Pouze v dálce, kde se potkávala oblaka se sněhem, se rýsovalo pár temných tvarů. Sin při bližším pohledu

spatřila, že to jsou špinavé budovy, převážně jednopatrové domy z překládaných prken a několik dvou- a třípatrových v evropském stylu. Podle tvaru řeky v popředí a dalších náznaků Sin poznala, že je to portrét New Yorku z osmnáctého století. Z obrazu doslova čísel chlad, který, jak Sin usoudila, muži sedícímu za stolem pod ním padl jako ulitý.

Vedle velkého obrazu visel ještě jeden menší. Tomu vedl starobylý meč se zlatou křížovou záštitou a zářivě lesklou čepelí. Zbraň svírala ruka v bronzové rukavici; ta byla na obraze jen po předloktí. Neviděný muž meč natahoval k vodní hladině, jako by z ní chtěl vylovit věneček spletený z rudých, bílých a žlutých kvítků. Ve srovnání s větším obrazem byl tento jasný a barevný, ale přesto z něj bylo cítit cosi zvláštního, znepokojivého. Sin si všimla, že na bílých kvítcích věnečku ulpívají kapky krve.

Ředitel SSZ Thomas Wade byl podstatně mladší, než Sin čekala. Vypadal ještě mladší než Vadimov a díky svým klasickým rysům byl také pohlednější. Později Sin usoudila, že jeho tvář působí klasicky především proto, že Wade obvykle zachovával dokonale kamenný výraz, jako ta studená, neživotná socha na obraze za ním.

Nezdálo se, že by ředitel SSZ momentálně nevěděl, kam dříve skočit. Jeho pracovní stůl byl jako umetený, nestál na něm dokonce ani počítač. Když Sin vstoupila, krátce k ní vzhlédl a pak sklouzl zrakem zpátky k doutníku, který si prve zamyšleně prohlížel.

Sin se představila, vyjádřila potěšení, že s Wadem může pracovat, něco se od něj přiučit a tak dále. Ředitel SSZ k ní znovu vzhlédl. Sin přišlo, že v těch očích zahlédla únavu, zahálčivost, ale také něco hlubšího, něco ostrého a znepokojivého. Vtom se Wadeova tvář pomalu roztáhla do úsměvu, jako když z pukliny v ledu na hladině řeky prosákne voda. Sin se mu jej pokusila oplatit stejně, ale hned první Wadeova slova jí zmrazila svaly ve tváři i zbytku těla.

„Prodala byste vlastní matku do bordelu?“

Sin zavrtěla hlavou — ne, na takovou otázku se ani nepokusí odpovědět. Záhy si však s hrůzou pomyslela, že mu možná dobře nerozuměla. Ale Wade na ni pouze mávl doutníkem. „Díky. Běžte a dělejte, co je třeba.“

Když se Sin s tou příhodou svěřila Vadimovovi, ten se jen zasmál. „To je hláška, která kdysi byla v naší... branži populární. Slyšel jsem, že se začala šířit během druhé světové. Mazáci si tak dělali srandu z bažantů. V podstatě jde o to, že naše profese je jedinou na celé planetě, kde jsou lži a zrada alfou a omegou práce. Pokud jde o obecné mravní normy, musíme být holt... flexibilnější než ostatní. SSZ tvoří dva druhy lidí — inženýři jako ty a zpravodajští veteráni ze všech koutů světa. A obě skupiny zkrátka jednájí a přemýšlejí jinak. Ještěže se docela vyznám v obou a můžu ti pomoci s adaptací.“

„Ale my přece bojujeme proti Trisolaris. To nemá s tradičním zpravodajstvím nic společného.“

„Některé věci se nemění.“

*

Během několika dalších dnů nastoupili do služby i ostatní zaměstnanci SSZ, přičemž většina pocházela ze zemí, které byly stálými členy RPO.

Všichni se k sobě chovali slušně, ale vzájemná důvěra byla vzácná. Technici a inženýři se svých kolegů zpravodajců stranili a chovali se jako turisté v notorické čtvrti, kde je každou chvíli může někdo okrást. Zpravodajci byli oproti tomu družní a přátelští — a neustále hleděli, koho by okradli.

Vadimov měl pravdu. Tito lidé s podstatně větším zájmem špehovali jeden druhého, než aby sbírali informace na Trisolarany.

Dva dny po Sinině nástupu uspořádal ředitel první setkání všech svých podřízených, ačkoli na pár lidí se ještě pořád čekalo. Thomas Wade měl k ruce tři zástupce: Číňana, Francouze a Brita.

Jako první se ujal slova zástupce ředitele Jü Wej-ming. Sin netušila, čím se u nich doma zabýval, možná i proto, že dostal do vínku onen typ tváře, který si člověk zapamatuje až po několika setkáních. Naštěstí se nepřidržel ctěné tradice vysokých čínských úředníků a nepustil se do zdlouhavého, polosouvislého projevu. Sice jen zopakoval floskule o poslání SSZ, alespoň však mluvil stručně a k věci.

Jü v prvé řadě prohlásil, že si je vědom, že všechny přítomné do SSZ dosadily vlády jejich zemí, a že se v nich proto sváří dvojí loajalita. Své podřízené ujistil, že SSZ ani nedoufá, že by někdo nadřadil zájem organizace nad zájmy své mateřské země. Vyjádřil však přání, že jelikož má Služba strategického zpravodajství v popisu práce bránit celou lidskou rasu, snad se její zaměstnanci obě své lojality alespoň pokusí skloubit tak, jak si žádá vážnost situace. Jü dodal, že SSZ čeká přímý konflikt s nepřitelem, a že by se proto měla vnitřně sjednotit nejvíc ze všech nových agentur OSN.

Zatímco mluvil, Sin si povšimla, že Wade nenápadně okopává nohy stolu a podvědomě se na své židli odsouvá pryč, jako by tady vůbec nechtěl být. Sin po čase zjistila, že kdykoli jej někdo požádal o několik slov, Wade pokaždé jen odmítavě zavrtěl hlavou. Ovšem nyní, když domluvili všichni ostatní, se konečně ujal slova i on.

Ukázal na hromadu krabic a nově pořízených kancelářských potřeb v konferenční místnosti a řekl: „Vás ostatní teď poprosím, abyste si s tímhle poradili sami.“ Podle všeho měl na mysli administrativní úkony související s rozjezdem nové zpravodajské agentury. „Ani mě, ani jeho lidi,“ mávl na Vadimova a jeho skupinu, „s tím, prosím, neobtěžujte.

Všichni kosmičtí a letečtí inženýři z odboru technologického plánování ať, prosím, zůstanou. Ostatní rozchod.“

Konferenční místnost se téměř vyliidnila. Zůstalo v ní asi tucet pracovníků. Jakmile se těžké dubové dveře zavřely, Wade všechny šokoval: „SSZ musí k trisolaranské flotile vyslat špionážní sondu.“

Přítomní inženýři si vyměnili ohromené pohledy. Sin to také překvapilo. Samozřejmě doufala, že ke smysluplné technické práci se dostane co nejdříve, ale takovou přímost a rychlost rozhodně nečekala. Přišlo jí, že organizace jako SSZ, která byla založená teprve nedávno a neměla ještě žádné národní ani oblastní pobočky, není na tak velké projekty připravená. Wadeova troufalost byla šokující sama o sobě, nehledě na všemožné technické a jiné překážky, které se v této chvíli zdály nepřekonatelné.

„Máme nějaké konkrétní parametry?“ zeptal se Vadimov, který se vzpamatoval jako první.

„S delegáty stálých členů RPO jsem zatím mluvil jen soukromě. Formální návrh rada teprve dostane na stůl. Zatím vím jen to, že všichni trvají na požadavku, z nějž určitě neustoupí — aby sonda dosáhla alespoň jednoho procenta rychlosti světla. Různí delegáti vznesli i řadu dalších podmínek, ale žádný strach, během vzájemných diskuzí určitě dojdou k nějakému kompromisu.“

„Takže si to shrňme,“ promluvil odborník z NASA. „Když si dám dohromady ten váš parametr s logickým předpokladem, že následnou deceleraci řešit nemusíme, doletí sonda k Oortovu oblaku asi za dvě tři staletí. Tam zaměří a začne monitorovat zpomalující trisolaranskou flotilu. Nezlobte se, ale neměli bychom s takovým projektem aspoň pár dekad počkat?“

Wade zavrtěl hlavou. „Vzhledem k sofonovému rušení není jisté, že se v budoucnu dočkáme nějakého zásadního technologického pokroku. Je-li naším osudem plazit

se vesmírem šnečím tempem, měli bychom vyrazit co nejdříve.“

Sin svého šéfa podezřívala, že jeho plán je přinejmenším z určité části motivován politicky. První pokus lidstva o aktivní kontakt s mimozemskou civilizací by dozajista pozvedl reputaci agentury.

„Jenže při současných maximálních rychlostech by naše sonda letěla k Oortovu oblaku třicet tisíc let. Až sem za čtyři sta let vtrhne trisolaranská flotila, budeme ji mít ještě pořád na dohled.“

„A právě proto musí dosáhnout jednoho procenta rychlosti světla.“

„Vy mluvíte o stonásobku toho, co je dnes možné! K tomu bychom potřebovali pohon založený na úplně novém principu. Se současnou technologií takových rychlostí nikdy nedosáhneme a já žádnou technologickou revoluci v dohledné budoucnosti nevidím. Ta myšlenka je od základu nereálná.“

Wade bouchl pěstí o stůl. „Vy zapomínáte, že tentokrát máme zdroje! Až dosud byly kosmické technologie jen přerých, ale dnes je to existenční nutnost. Dnes můžeme čerpat takové prostředky, jaké byly dřív naprosto nepředstavitelné. Nacpeme do toho projektu tolik peněz, až z nich přírodní zákony puknou. Použijte hrubou sílu, bude-li třeba, ale jednoho procenta rychlosti musíme dosáhnout stůj co stůj!“

Vadimov se instinktivně rozhlédl po místnosti. „Žádný strach,“ uklidnil jej Wade, „široko daleko tady není jediný novinář ani nikdo jiný zvenčí.“

Vadimov se zasmál. „Nic ve zlém, pane řediteli. Ale kdybychom vážně začali říkat, že do našeho projektu nacpeme tolik peněz, až z toho přírodní zákony puknou, byli bychom celému světu pro smích. Doufám, že se to nechystáte zopakovat před RPO.“

„Vidím, že jsem pro smích i vám.“

Nato všichni zmlkli. Každý už chtěl mít poradu za sebou. Wade si jednoho po druhém důkladně prohlédl a nakonec spočinul pohledem na Sin. „Ačkoli všem ne. Tahle se nemesje,“ ukázal na Sin. „Čchengová, co si o tom myslíte?“

Při pohledu do těch pronikavých očí měla Sin pocit, jako by na ni Wade mířil mečem, a ne prstem. Bezradně se rozhlédla kolem. Jaké by mohla zrovna ona rozdávat rozumy?

„Budeme muset zavést vědéčko,“ prohlásil Wade, když se nedočkal odpovědi.

Sin se zatvářila ještě nechápavěji. Védéčko? Všeobecnou debatu? Větší disciplínu?

„Vždyť jste Číňanka. To vážně nevíte, co je to VD? Během korejské války Američané od svých zajatců zjistili, že i obyčejný čínský pěšák zná podrobnosti rámcové strategie své armády. Čínští velitelé totiž strategické plány předkládali k diskuzi celému mužstvu, ve snaze vychytat mouchy. Tak daleko pochopitelně zacházet nechceme, pro případ, že byste v budoucnu padli do trisolaranského zajetí.“

Pár lidí se zasmálo. Sin konečně pochopila, že VD znamená vojenská demokracie. Ostatní přítomní Wadeův návrh horlivě podpořili. Samozřejmě že všichni ti špičkoví odborníci nečekali, že pouhá technická asistentka přijde s nějakou geniální myšlenkou, ale byli to vesměs muži, a tak jí nejspíš dali slovo, aby se mohli aspoň na chvíli beztrestně pokochat jejími tělesnými přednostmi. Sin se vždy oblékala velmi konzervativně, s podobnými triky se však přesto potýkala prakticky neustále.

Nadechla se a promluvila: „Mám takový nápad...“

„Jak protrhnout přírodní zákony?“ přerušila ji starší Francouzka jménem Camille, velmi uznávaná a zkušená specialistka z Evropské kosmické agentury. Na Sin se dívala s neskrývaným despektem, jako by říkala, že na této poradě nemá takový zelenáč co pohledávat.

„Spíše jak je obejít.“ Sin věnovala Camille zdvořilý úsměv. „Naším nejslibnějším zdrojem jsou zásoby jaderných zbraní z celého světa. Dokud se nedočkáme nějakého převratného objevu, jsou tyto hlavice nejvýkonnějšími zdroji energie, které můžeme vyslat do vesmíru. Představte si kosmickou loď nebo sondu poháněnou radiační plachtou, jakousi variantou sluneční plachty. Konkrétně by šlo o tenkou fólii, kterou by kupředu tlačila radiace. Kdybychom za plachtou v pravidelném intervalu odpalovali jaderné pumy...“

Několik přítomných se uchichtlo. Camille se hlasitě zasmála. „No ty ses povedla. Tos vyčetla z nějakého komiksu, ne? Ta tvá raketa má obří plachtu a nákladní prostor plný jaderných bomb. Na střeše stojí hrdina, který nápadně připomíná Arnolda Schwarzeneggera, a háže bomby za záď. Ty vybuchují a tlačí loď kupředu. No to je přímo trháček!“ To už se smáli i ostatní a Camille pokračovala: „To je nějaký tvůj domácí úkol z vysoké? Prozrad' mi, prosím tebe, jednak kolik jaderných bomb by ta tvá loď musela vézt a jednak jakého poměru náporové síly k váze a jaké akcelerace bys takhle mohla dosáhnout?“

„Přírodní zákony sice nepukly, nicméně tady slečna se aspoň pokusila splnit druhou podmínku pana ředitele,“ prohlásil jiný specialista. „Jen se bojím, že tak pohledná dívka se na hrubou sílu moc nehodí.“ Všichni se chechtali na celé kolo.

„Loď žádné bomby nepoveze,“ odpověděla Čcheng Sin klidně. Smích okamžitě ustal, jako když člověk položí dlaň na rozezvučený činel. „Půjde jen o malou sondu osazenou čidly a rozměrnou plachtou. Se vším všudy by byla lehká jako pírkó. Na její pohon by tudíž radiace z vnějších jaderných detonací bohatě stačila.“

V konferenční místnosti zavládlo ticho jako v hrobě. Všichni usilovně přemýšleli, kde by tedy všechny ty bomby měly být. Zatímco se předtím posmívali Sin, Thomas

Wade se tvářil chladně a odměřeně, jak měl ve zvyku. Teď se mu však na obličej zvolna objevila prasklina tenkého úsměvu.

Sin si z výdejníku vody za sebou vzala několik papírových kelímků a postavila je do řady na stůl. „Bomby můžeme předem rozmístit podél první části trasy, pomocí chemického pohonu.“ Sin vzala tužku, opřela ji špičkou o stůl a postupně ji táhla od jednoho kelímku ke druhému. „Pokaždé když sonda kolem některé proletí, odpálíme je přímo za plachtou. Každá bomba jí tak udělí větší a větší zrychlení.“

Přítomní muži odtrhli pohled od její postavy. Její návrh konečně začali brát vážně. Jen Camille na ni dál hleděla jako na cizinku.

„Téhle technice můžeme říkat pohon typu *po trase*. První fáze je akcelerační a představuje jen malý zlomek celkové vzdálenosti. Podle velmi hrubého odhadu mi vychází, že kdybychom použili tisíc jaderných bomb, mohli bychom je rozmístit v pravidelných rozestupech podél trasy dlouhé zhruba pět astronomických jednotek,⁵ od Země k oběžné dráze Jupiteru. Taky bychom ji mohli zkrátit a spokojit se s oběžnou dráhou Marsu. Obojí je proveditelné i se současnou technologií.“

Ticho nejprve narušilo pouze občasně zašeptání, ale hlasy postupně sílily, až nakonec propukly ve všeobecný halas, jako když se mrholení změní v letní bouřku.

„To vás nenapadlo teď a tady, že ne?“ prohodil Wade. Předchozí diskuzi pozorně poslouchal.

Sin se na něj usmála. „Je to variace na řešení, které v naší profesi koluje už hodně dlouho. Stanisław Ulam⁶

5 Jedna astronomická jednotka (AU) se rovná sto padesáti milionům kilometrů.

6 Americký matematik polského původu, spoluvynálezce vodíkové pumy.

s ním přišel už roku 1946. Říká se tomu pohon na bázi jaderného pulzu.“

„Doktorko Čchengová,“ promluvila po delší odmlce Camille. „Všichni, jak tady sedíme, o jaderném pulzu samozřejmě víme. Ale dosud všechny obdobné modely počítaly s tím, že loď si bomby poveze na palubě. Nápad rozmístit je podél trasy předem je čistě váš. Přinejmenším jsem ho ještě nikdy neslyšela.“

Diskuze byla čím dál vzrušenější. Přítomní inženýři trhali myšlenku na cáry jako smečka vlků kus krvavého masa.

Wade znovu bouchl do stolu. „Tak dost! Teď nebudeme zabředávat do technických detailů. Nehodnotíme tady proveditelnost návrhu Čchengové, prozatím jen zjišťujeme, jestli má smysl dál se jím zabývat. Soustřeďte se na zásadnější překážky.“

Po krátkém tichu promluvil Vadimov: „Největší předností toho modelu je, že první fáze je vcelku snadná.“

Všichni okamžitě pochopili, jak to Vadimov myslí. První fáze Sinina plánu obnášela vynesení velkého množství jaderných pum do vesmíru. Lidstvo nejenže mělo dostatek hlavic, ale všechny již byly připravené k odpálení na svých nosičích. Stávající mezikontinentální střely by jednoduše dostaly nové souřadnice. Americké peacekeepery, ruské topoly nebo čínské tung-fengy by svůj náklad vyklopily na nízké oběžné dráze Země. K danému účelu by mohly posloužit i balistické střely středního doletu, kdyby se dovybavily pomocnými motory. Ve srovnání se všeobecným odzbrojováním po studené válce, kdy se musely likvidovat tisíce hlavic a nosičů, by to vyšlo podstatně levněji.

„Výborně. Pohon Čchengové teď prozatím dejme stranou. Nějaké jiné návrhy?“ Wade se rozhlédl po místnosti.

Několik lidí se nadechlo, jako by chtělo promluvit, ale vzápětí si to rozmyslelo. Věděli, že nic lepšího než Sin

nevymyslí. Nakonec všichni znovu upřeli pozornost na Sin, ale tentokrát se na ni dívali úplně jinak.

„Sejdeme se ještě dvakrát a probereme si další možnosti, pokud vás nějaké napadnou. Mezitím už ale, myslím, můžeme rozjet studii proveditelnosti pohonu *po trase*. Budeme potřebovat krycí název.“

„Pokaždé když bomba vybuchne, poskočí rychlost sondy o stupínek výš,“ prohlásil zamyšleně Vadimov. „Je to jako jít do schodů. Co takhle projekt Schodiště? Kromě požadavku na dosažení jednoho procenta rychlosti světla musíme brát v úvahu ještě jeden parametr — hmotnost sondy.“

„Radiální plachta může být velmi tenká a lehká. Současná materiální věda nám umožňuje vyrobit zhruba padesát kilometrů čtverečních, při váze asi padesáti kilogramů. To by mělo stačit.“ To promluvil ruský specialista, který kdysi řídil neúspěšný experiment se sluneční plachtou.

„V tom případě bude klíčová hmotnost samotné sondy.“

Všichni se otočili na dalšího muže u stolu, bývalého vedoucího mise Cassini-Huygens.

„Pokud ji vybavíme několika základními čidly a připočteme nutnou anténu a radioizotopový zdroj energie, aby mohla sonda odeslat informace z Oortova oblaku zpět na Zemi, měli bychom se vejít do dvou až tří tun.“

„Ne,“ zavrtěl hlavou Vadimov. „Ta sonda musí být, jak řekla slečna Čchengová — lehká jako pírko.“

„Pokud na palubu umístíme jen ty úplně nejnужnější senzory, možná se vejde do tisíce kilogramů. Ten odhad není snadný, nemám skoro žádné výchozí parametry.“

„Budete si muset poradit s tím, co máte,“ uzavřel Wade. „Váha sondy včetně plachty nesmí překročit jednu metrickou tunu. A my napneme všechny síly lidstva, abychom ji rozhýbali. Doufejme, že to bude stačit.“

*

V průběhu dalšího týdne spala Čcheng Sin jen v letadle. Spolu se svým týmem, jemuž šéfoval Vadimov, cestovala tam a zpátky mezi kosmickými agenturami Spojených států, Číny, Ruska a Evropy v rámci koordinace studie proveditelnosti projektu Schodiště. Za ten týden viděla větší kus světa než za celý svůj předchozí život, ačkoli na nějakou turistiku samozřejmě čas neměla. Z cest si s sebou odnesla jen to, co zahlédla z oken aut nebo konferenčních sálů.

Vadimov si nejprve myslel, že všechny kosmické agentury přesvědčí o spolupráci na jediné společné studii, ale to se ukázalo politicky zcela neprůchodné. Nakonec každá agentura vypracovala vlastní analýzu. To mělo i svou výhodu — SSZ mohla ony čtyři studie porovnat a udělat si lepší obrázek, ačkoli to pro všechny znamenalo víc práce. Sin na svém projektu otročila víc než kdykoli dříve — bylo to koneckonců její dítě.

Všechny čtyři agentury brzy dospěly k předběžným závěrům, které se příliš nelišily. Nejprve pozitiva: radiační plachta by si vystačila s pětadvaceti kilometry čtverečními a díky ještě pokročilejším materiálům by vážila nějakých dvacet kilogramů.

Pak ale následovala velmi vážná negativa. Jednoho procenta rychlosti světla by sonda mohla dosáhnout jen v případě, že by její celková hmotnost nepřesáhla dvě stě kilogramů. Po odečtení hmotnosti plachty tak na čidla a komunikační přístroje zbývalo pouhých sto osmdesát kilogramů.

Wade ani poté nezměnil výraz. „Neklesejte na mysl. Nesu ještě horší zprávy. Na posledním zasedání RPO byla rezoluce o projektu Schodiště zamítnuta.“

Čtyři ze sedmi stálých členů RPO hlasovali proti, z překvapivě obdobných důvodů. Na rozdíl od inženýrů ze SSZ se delegáti RPO nezajímali o technologii pohonu. Jejich hlavní námitka zněla, že zpravodajská hodnota takové

sondy by byla příliš nízká. Slovy amerického zástupce „prakticky nulová“.

To proto, že navrhovaný model neměl jak zpomalit. Trisolární flotila by sice v okamžiku střetu zpomalovala, sonda by ji i přesto minula relativní rychlostí pěti procent rychlosti světla, tedy za předpokladu, že by se jí Trisolární nezmocnili. Okno pro sběr informací by bylo extrémně malé. A jelikož by se sonda kvůli úspoře váhy musela obejít bez aktivních senzorů, například radaru, mohla by se spoléhat jen na pasivní sledování elektromagnetických signálů. Bylo přitom krajně nepravděpodobné, že by tak pokročilá civilizace jako Trisolaris elektromagnetické záření dávno nenahradila jinými médii, například neutrinami nebo gravitačními vlnami, které lidé dosud nedokázali zachytit.

Mimoto by nepřítel o plánu Pozemšťanů díky sofonům samozřejmě věděl, takže pravděpodobnost, že by sonda zjistila něco hodnotného, se skutečně blížila nule. Vzhledem k enormnímu úsilí a prostředkům, které by muselo lidstvo vynaložit, sliboval projekt Schodiště jen zanedbatelné výsledky. Jeho přínos by byl víceméně ryze symbolický a o to světové velmoci zkrátka nestály. Ostatní tři stáří členové RPO hlasovali kladně jen proto, že měli zájem o nový pohon.

„Bylo to správné rozhodnutí,“ konstatoval Wade.

Členové Vadimovova týmu projekt Schodiště mlčky oplakali. Nejvíce zklamaná byla Sin, utěšovala se však tím, že na to, jak je mladá a nezkušená, se se svým prvním nápadem dostala nevídaně daleko. Přinejmenším to dalece předčilo její očekávání.

„Slečno Čchengová, tváříte se nějak zkroušeně,“ prohodil Wade. „Zřejmě si myslíte, že se chystám projekt Schodiště pohrbit.“

Všichni na něj upřeli nevěřící pohled.

„Tak na to rychle zapomeňte.“ Wade vstal a začal přecházet po konferenční místnosti. „Od této chvíle platí, že na svém projektu, ať už tomto nebo nějakém budoucím, nepřestanete pracovat, dokud vám to výslovně nenařídím. Rozuměno?“ Shodil svou studenou, odměřenou masku a zařval jako divoké, vzteklé zvíře: „Půjdeme dál! Pořád dál! Nic nás nezastaví!“

Wade stál přímo za Sin, které přišlo, jako by jí za zády vybuchla sopka. Celá se schoulila a málem také zavřískla.

„Jaký je náš další krok?“ zeptal se Vadimov.

„Někoho tam pošleme.“

Wade se vrátil k odtažitému, bezvýraznému tónu hlasu. Ostatní se stále vzpamatovávali ze šoku, který jim ředitel SSZ svým vzplanutím přivodil, a tak jim chvíli trvalo, než pochopili, jak to myslí. Vadimov se ptal na další krok v projektu Schodiště. Wade proto nenavrhoval poslat někoho na RPO, nýbrž k okraji sluneční soustavy. On chtěl do Oortova oblaku, celý světelný rok od Země, opravdu vypravit živého špeha, který by sledoval trisolaranskou flotilu.

Po chvíli nakopl nohu konferenčního stolu, dalším kopnutím si odsunul židli a mlčky se posadil, aby přítomní inženýři mohli v klidu probrat jeho nápad. Nikdo však nepromluvil. Opakovala se scéna z předchozího týdne, kdy Wade navrhl vyslat vstříc trisolaranské flotile špionážní sondu. Všichni jen seděli mlčky, v hlubokém zamyšlení, a snažili se rozluštit jeho hádanku. Brzy si nicméně uvědomili, že jeho nápad není zase tak absurdní, jak by se mohlo zdát.

Hibernace byla relativně ověřenou technologií. Hibernovaný pasažér by cestu do Oortova oblaku bez problémů přežil. Kdyby vážil sedmdesát kilogramů, zbývalo by na nezbytné přístroje a plášť sto deset kilogramů — sonda by tak připomínala rakev. Ale co pak? Až by se za dvě stě let střetla s trisolaranskou flotilou, jak by se pasažér probudil a co by mohl dělat?

Tyto a další otázky si všichni přítomní v duchu rozebírali, ale nikdo nepromluvil. Wade jako by však svým podřízeným četl myšlenky.

„Musíme vyslat zástupce lidské rasy přímo do jámy Ivové,“ prohlásil.

„Trisolarané by naši sondu museli zachytit,“ odtušil Vadimov. „A našeho špeha nechat naživu.“

„S tím se dá počítat.“ Wade vzhlédl. „Nebo ne?“ Ostatní pochopili, že otázku adresoval sofonům, které se nad nimi vznášely jako přízraky, a jejich prostřednictvím i oněm neviděným bytostem, jež se ze vzdálenosti čtyř světelných let rovněž účastnily jejich porady. Na všudypřítomnost sofonů lidé často zapomínali, a když si ji připomněli, zmocnil se jich úděs a také pocit bezvýznamnosti, jako by byli jen mravenci pod lupou nějakého krutého děčka. Nebylo snadné zachovat si sebevědomí, jakmile si člověk uvědomil, že každý jeho plán dospěje k uším nepřítele dříve, než jej stačí předložit svým nadřízeným. Lidstvo si jen těžko zvykalo na nový způsob vedení boje, v němž před protivníkem nelze nic utajit.

Wade však pro jednu využil technologické převahy Trisolaranů ve svůj prospěch. Ti budou sondu dozajista pečlivě sledovat, a budou ji tak moci snadno odchytit. A i když se díky své sofonové síti o lidstvu dozvěděli již mnohé, určitě si nenechají ujít příležitost zajmout a prostudovat živého člověka.

Kdyby v rámci tradiční zpravodajské války jedna strana vyslala na nepřátelské území zvěda, jehož pravou totožnost by druhá strana dávno znala, bylo by to od ní jen prázdné gesto. Tato válka však nebyla tradiční. Zástupce lidstva v srdci trisolaranské flotily by byl mimořádně cenným zdrojem, přestože by Trisolarané dávno předem věděli, co je zač. SSZ ani nemusela příliš hloubat nad tím, co by měl lidský špeh dělat, jakmile by se živý a zdravý ocitl na

palubě některé trisolaranské lodi. V takovém případě byly jeho možnosti doslova neomezené. A protože Trisolarané nedokázali lhát a snadno podléhali lsti a klamu, zdála se Wadeova myšlenka o to přitažlivější.

Musíme vyslat zástupce lidské rasy přímo do jámy lvové.

Úryvek z *Minulosti mimo čas:* Hibernace — člověk poprvé cestuje časem

Nová technologie dokáže od základů proměnit společnost, jenže když je teprve v plenkách, málokdo odhadne její pravý potenciál. Kupříkladu počítače lidé zpočátku považovali za pouhý nástroj ke zvyšování produktivity a zazněly i hlasy, že celý svět si do budoucna bohatě vystačí s pěti počítači. Umělá hibernace na tom byla podobně. Než se stala skutečností, veřejnost měla za to, že nabízí především naději nevyléčitelně nemocným pacientům, že je uzdraví medicína budoucnosti. A když se nad hibernací zamysleli trochu víc, napadlo je, že by ji mohli využít i k mezihvězdným cestám. Jakmile však opravdu přišla na svět a člověk se na ni podíval prizmatem sociologie, bylo okamžitě zřejmé, že od základů změní celou lidskou civilizaci.

To vše stavělo na jediné ideji: *zítra bude lépe.*

Byla to poměrně nová světská víra, produkt několika předkrizových staletí. Kdysi dávno by taková představa v lidech spíše budila veselí. Středověká Evropa byla ve srovnání s antickým Římem materiálně i intelektuálně chudší. V Číně se lidem za dynastií Wej, Ťin a Severních a jižních dynastií žilo hůř než za předchozí dynastie Chan a dynastie Jüan a Ming byly podstatně horší než dřívější Tchang a Sung. Teprve s nástupem průmyslové revoluce se stal pokrok společenskou konstantou.

Víra lidstva v budoucnost sílila a svého vrcholu dosáhla v předvečer trisolaranské krize. Studená válka byla už

nějaký pátek minulostí, a třebaže problémy typu znečišťování trvaly dál, pro většinu lidí byly pouhou nepříjemností. Z materiálního hlediska byl život čím dál pohodlnější a zdálo se, že daný trend bude už jen zrychlovat. Kdyby se tenkrát někdo lidí zeptal, jak bude podle nich svět vypadat za dalších deset let, asi by se dočkal spousty různých odpovědí. Málokdo by však pochyboval o tom, že za sto let už si lidstvo bude žít jako v ráji. A není divu, že si to všichni mysleli — vždyť stačilo porovnat vlastní život s tím, jak před sto lety žili jejich předci!

A když teď máme tu hibernaci, kdo by chtěl zůstat v přítomnosti?

Ze sociologického hlediska mnohem menší komplikace než hibernace přinesla například technologie klonování člověka. S klonováním se pojily nanejvýš morální otázky a ty si navíc kladli jen ti, jejichž mravní kompas se orientoval podle křesťanství. Oproti tomu problémy, které šly ruku v ruce s hibernací, byly velmi praktické a dotýkaly se celé lidské rasy. Začala se šířit obava, že jakmile se z hibernace stane všeobecně dostupný komerční produkt, pak všichni, kdo si ji budou moci dovolit, bez váhání naskočí do rychlíku do budoucnosti a zbytek lidstva zůstane na peronu, v relativně deprimující přítomnosti, a nezbude mu, než si onen vysněný ráj vybudovat. Ještě větší starost však lidem dělalo lákadlo ze všech nejpřitažlivější — nesmrtelnost.

Vzhledem k překotnému vývoji moderní biologie veřejnost uvěřila, že nesmrtelnost se za sto či dvě stě let stane skutečností. V takovém případě by lidé, kteří by se nechali hibernovat, udělali první krok na cestě k věčnému životu. Vůbec poprvé v dějinách by se rozevřely nůžky mezi smrtelníky a nesmrtelnými. Potenciální důsledky si raději nikdo ani nepředstavoval.

Na světě zavládlo podobné napětí jako v době postkrizového eskapismu — historikové tu éru později nazvali raný

eskapismus nebo také časový eskapismus. A tak úřady po celém světě začaly výzkum hibernační technologie omezovat ještě horlivěji než výzkum té klonovací.

Jenže trisolaranská krize nenechala kámen na kameni. Rajská budoucnost se doslova přes noc proměnila v peklo na Zemi. Nyní k ní s nadějí nevzhlíželi už ani nevléčitelně nemocní. Co kdyby po probuzení zjistili, že svět stravují plameny války a oni neseženou ani aspirin?

V postkrizové době hibernační technologie dostala zelenou a mohla se rozvíjet bez omezení. Brzy přišla na trh jako všeobecně dostupný komerční produkt a lidé tak mohli vůbec poprvé začít cestovat napříč staletími.

Krizová éra, léta 1—4: Čcheng Sin

Sin odcestovala do města San-ja na tropickém ostrově Chaj-nan, aby si zde zblízka prohlédla hibernaci.

Málokdo by asi hádal, že Čínská akademie lékařských věd postaví své největší středisko pro výzkum hibernace právě na Chaj-nanu. Tak či onak, zatímco pevninu svírala zima, tady panovalo jaro.

Výzkumné středisko sídlilo v bílé budově skryté v bujné vegetaci. Uvnitř vědci studovali asi tucet dobrovolníků, kteří se účastnili pokusu s experimentální, krátkodobou hibernací. Dosud se nikdo nenechal zmrazit s úmyslem přečkat staletí.

Sin se ředitele střediska zeptala, zda je možné hibernační zařízení zredukovat na sto kilogramů. Ten se rozesmál na celé kolo. „Sto kilo? My tady sníme o tom, že se jednou vejde do sto metrických tun!“

Ředitel sice přeháněl, ale ne příliš. Provedl Sin po středisku a ona si uvědomila, že umělá hibernace v mnohém neodpovídá laické představě. Tak především neobnášela žádné extrémně nízké teploty. Specialisté pacientovi nejprve nahradili krev nemrznoucím ochranným přípravkem a pak jej zmrazili na minus padesát stupňů Celsia. O chod oběhové soustavy se staral vnější kardiopulmonální bypass a tělesné orgány fungovaly na velmi nízkém stupni biologické aktivity. „Jako když přepnete počítač do režimu spánku,“

prohodil ředitel. Vše dohromady — hibernační nádrž, systé-
m podpory života, chladicí zařízení — vážilo asi tři me-
trické tuny.

Zatímco Sin probírala s technickým personálem mož-
nou miniaturizaci celého aparátu, s překvapením si uvě-
domila, že má-li systém zachovávat stálou teplotu minus
padesáti stupňů Celsia, musela by se sonda v mrazivém
kosmu vyhřívat, a nikoli chladit. Zejména v dlouhém úse-
ku cesty mezi oběžnou dráhou Neptunu a Oortovým obla-
kem by se venkovní teplota blížila absolutní nule. Ve sro-
vnání s tím by v hibernační nádrži bylo horko jako v peci.
Vzhledem k tomu, že cesta by trvala století až dvě, jako nej-
praktičtější řešení připadalo v úvahu radioizotopové vyhří-
vání. Ředitelův vtípek o stovce metrických tun tedy nebyl
zase tak daleko od pravdy.

Sin se vrátila do ústředí SSZ a podala hlášení. Když ho
ostatní skloubili se všemi dostupnými výzkumnými daty,
znovu propadli depresi. Tentokrát však s nadějí hleděli na
Wadea.

„Na co koukáte? Jsem snad Bůh?“ Wade si změřil účast-
níky porady. „Proč myslíte, že vás sem vaše vlády poslaly?
Abyste pobírali mzdu a mně nosili špatné zprávy? Já pro
vás nemám odpověď. Řešit tyhle problémy máte v popisu
práce vy!“ Nakopl nohu zasedacího stolu takovou silou, že
se svou židlí doklouzal dál než kdy dříve. Bez ohledu na
zákaz kouření na pracovišti si zapálil doutník.

Jeho podřízení upřeli pozornost na nové hibernační od-
borníky v místnosti. Nikdo Wadeovi neodpověděl, nikdo
se však ani nesnažil skrývat hněv a frustraci profesionála,
kterého nějaký nadutý ignorant žádá o nemožné.

„Třeba...“ prohodila Sin a váhavě se rozhlédla kolem
sebe. Na věděčko si stále zvykala.

„Dál! Jdeme dál! Nic nás nezastaví!“ Zdálo se, že Wade
zároveň s těmi slovy na Sin vychrlil i plameny a dým.

„Třeba... není nutné posílat někoho živého.“

Její kolegové na ni chvíli zírali, pak si mezi sebou vyměnili pohledy a nakonec stočili zrak k hibernačním odborníkům. Ti jen nechápavě zakroutili hlavou.

„Co kdybychom někoho bleskově zmrazili na minus dvě stě stupňů Celsia a pak jej poslali do vesmíru?“ vysvětlila Sin. „Nepotřebovali bychom ani topení, ani systém podpory života a kapsle s tělem by mohla být malá a lehká. Celková váha by neměla přesáhnout sto deset kilogramů. Pro nás by takový pasažér byl de facto mrtvolou, ale Trisolarané by se na něj možná dívali jinak.“

„Vy mluvíte o kryokonzervaci, ne hibernaci,“ promluvil jeden z kryospecialistů. „Takto hluboce zmrazené tělo zatím neumíme oživit, hlavně proto, že nedokážeme zabránit buněčnému poškození, které během tání způsobují ledové krystalky. Je to podobné, jako když zmrazíte tofu — po rozmrazení se z něj stane houba. Ačkoli většina z vás teď asi neví, o čem mluvím.“ Specialista čínského původu se při pohledu na nechápavé západní tváře kolem sebe po usmál. „Co když ale Trisolarané umějí rozmrazit živou tkáň bez poškození? Třeba umějí ohřát tělo na původní teplotu extrémně rychle — za jedinou milisekundu, nebo dokonce mikrosekundu. My nic takového nedokážeme, aniž bychom tělo v mžiku oka vypařili.“

Sin debatu příliš nesledovala. Před očima se jí vznášela jediná otázka: kdo ze sebe dobrovolně nechá udělat mrtvý rampouch putující vesmírem? Ze všech sil se snažila poslechnout Wadea a jít kupředu bez ohledu na důsledky, z toho pomyšlení jí však běhal mráz po zádech.

„Výborně,“ kývl na ni Wade. Bylo to poprvé, co některého ze svých podřízených pochválil.

*

RPO se na probíhajícím zasedání chystala hlasovat o nejnovejší verzi projektu Schodiště. Soukromé hovory s delegáty naplnily Wade optimismem. Jelikož by jeho plán, v modifikované podobě, znamenal první přímý kontakt lidstva s mimozemskou civilizací, nesl jiný symbolický význam než obyčejná automatická sonda. Svou roli hrála také lákavá představa, že člověk vyslaný vstříc Trisolaranům by byl jakousi časovanou bombou v srdci nepřítele. Díky svému jedinečnému nadání ke klamu a úskoku by mohl vlastnoručně zvrátit průběh celé války.

Téhož dne mělo na Valném shromáždění OSN dojít k veřejnému představení projektu Mandala, a tak bylo zasedání RPO o více než hodinu odloženo. Lidé ze Služby strategického zpravodajství seděli ve foyeru před sněmovním sálem. Během předchozích zasedání RPO směli dovnitř jen Wade a Vadimov a ostatní čekali venku pro případ, že by radní potřebovali jejich odborný posudek. Tentokrát však Wade požádal Sin, aby je na jednání doprovodila, což byla pro obyčejnou technickou asistentku obrovská pocta.

Po skončení Valného shromáždění Sin s kolegý sledovala, jak ze sálu vyšel jakýsi muž obklopený zástupem reportérů a zamířil z budovy postranním východem — dozajista jeden z nově představených meditátorů. Jelikož se Vadimovův tým plně soustředil na projekt Schodiště, většinu jeho členů představení meditátorů nijak zvlášť nevzrušilo. Jen několik z nich vyběhlo ven, aby se na tajemného muže podívali zblízka. Proto také nikdo z pracovníků SSZ uvnitř budovy neslyšel výstřel, když se jej někdo pokusil zabít. Všichni jen viděli, že se za skleněnými dveřmi něco děje, takže se ke svým kolegům venku přidala i Sin s ostatními. Všechny okamžitě oslepily jasné světlomety helikoptér nad hlavami.

„Jednoho meditátora prý zastřelili!“ přiběhl k nim kolega. „Ježíši Kriste... Prý dostal několik kulek. Přímo do hlavy!“

„Co jsou zač ti meditační?“ zeptal se jej Wade lhostejně. „To mi taky není moc jasné,“ pokrčil rameny muž. „Myslím, že tři z nich vybrali z množiny pravděpodobných kandidátů. Ale o tomhle,“ bodl palcem za sebe, „nikdo neslyšel. Je to prý jen nějaký obyčejný chlápek.“

„V téhle mimořádné době není nikdo obyčejný,“ zavrtěl hlavou Wade. „Úplně každému dnes může do klína spadnout velká zodpovědnost a úplně každý, na libovolné pozici, může být kdykoli vyměněn.“ Přitom se podíval nejprve na Sin a pak na Vadimova. Poté si jej odvedla stranou tajemnice RPO.

„Vyhrožuje mi,“ šeptl Vadimov Sin. „Včera ho zas chytil rapl a hulákal, že bys mohla klidně nastoupit místo mě.“
„Michaile, já...“

Ale Vadimov ji zdviženým ukazováčkem umlčel. „Nedělal si srandu. Naše organizace má výjimku ze zákoníku práce. Ty jsi solidní, klidná, pracovitá a navíc kreativní. Máš smysl pro zodpovědnost vysoko nad potřeby tvé pozice. Takové přednosti se u někoho tak mladého často nevidí. Poslyš, Sin, já jsem opravdu rád, že v tom všem mě můžeš nahradit. V jednom to ale nedokážeš.“ Vadimov přelétl pohledem vřavu, která kolem nich kolotala. „Vlastní matku bys do bordelu neprodala. V tomhle směru jsi ještě pořád děcko. A já upřímně doufám, že jím taky zůstaneš.“

Vtom k nim přistoupila Camille se stohem papírů v ruce. Sin odhadla, že je to zřejmě předběžná zpráva o proveditelnosti projektu Schodiště. Camille dokument na pár sekund zvedla nad hlavu a pak, místo aby jej podala Sin nebo Vadimovi, jím mrštila o zem.

„Kokoti zasraní!“ zaječela tak, že se po ní i přes ohlušující řev helikoptér nad hlavami několik lidí ohlédlo. „Svině zkurvené, umějí akorát srát a válet se v bahně.“

„Kdo proboha?“ nechápal Vadimov.

„Všichni! Celá ta lidská banda! Kdysi jsme přistáli na Měsíci. Uběhlo padesát let a co z toho? Akorát hovno!“

Sin se shýbla a zvedla dokument ze země — byla to opravdu zpráva o proveditelnosti. Spolu s Vadimovem si ji prolistovala, jenže na rychlé čtení byla studie příliš technická. K jejich hloučku se navíc znovu připojil Wade. Tajemnice RPO jej informovala, že slyšení začne za patnáct minut.

V přítomnosti šéfa SSZ se Camille trochu uklidnila. „NASA provedla dva malé testy jaderného pohonu ve vesmíru,“ prohlásila. „Výsledky máte v té zprávě. V zásadě jde o to, že naše sonda je pořád moc těžká, takže jednoho procenta rychlosti světla by nedosáhla. V NASA vypočítali, že celý aparát by musel vážit maximálně dvacetinu navrhované hmotnosti. Dvacetinu! To znamená deset kilo!“

Ale nevěšte hlavu, mají pro nás i dobrou zprávu. Plachtu prý lze zredukovat na méně než deset kilo. Takže se nad náma slitovali a dovolili nám zhruba půlkilový náklad. To je prý absolutní maximum, protože cokoli těžšího by se už neobešlo bez tlustších kabelů, které by držely plachtu napnutou. Každý další gram nákladu by znamenal tři gramy kabeláže navíc. Takže si musíme vystačit s polovinou kila. Zdá se, že tadyhle naše hvězda měla pravdu — lehké jako pírko!“

Wade se usmál. „Mohli bychom poslat Monnier, kočku mé matky. Ačkoli i ona by musela zhubnout asi na polovic.“

Kdykoli se jeho podřízení zapáleně věnovali práci, Wade se tvářil rozmrzele, ale když měli náladu pod psa ostatní, najednou se uvolnil a začal šprýmovat. Sin to zprvu přisuzovala jeho manažerskému stylu, ale pak jí Vadimov řekl, že se plete, neboť neumí číst lidi. Wadeovo chování nemělo nic společného se způsobem řízení nebo motivování podřízených. On měl prostě radost, když druzí ztráceli naději, přestože se nepříznivé okolnosti vztahovaly třeba i na

něj samého. Vyžíval se v cizím neštěstí. Sin překvapilo, že svého šéfa tak hodnotí zrovna Vadimov, který se na lidech vždy snažil najít něco dobrého. Právě teď se však opravdu zdálo, že Wade zkrátka těší, že jeho podřízení trpí.

Sin se podlomila kolena. Znenadání na ni dolehly všechny ty bezesné noci a ona klesla na trávník.

„Vstaňte,“ řekl Wade.

Sin vůbec poprvé odmítla uposlechnout přímý rozkaz. Zůstala na zemi. „Jsem unavená,“ zahučela prázdně.

„Vy a vy,“ ukázal Wade prstem na Camille a Sin. „Podruhé už nestrpím, abyste se takhle přestaly ovládat. Musíme jít dál, pořád dál a nikdy se nezastavit!“

„Odtud už dál není kam,“ prohlásil Vadimov. „Nezbývá než hodit flintu do žita.“

„Vy nevidíte východisko jen proto, že neumíte kašlat na důsledky.“

„Co to zasedání RPO? Stáhneme svůj návrh?“

„Ne. Budeme dělat, jako by se nic nestalo. Nové materiály ale tak narychlo nesepečeme, takže nový plán budeme muset prezentovat ústně.“

„Jaký plán? Půlkilovou kočku?“

„Jistěže ne.“

Vadimovovi a Camille zajiskřilo v očích. Také Sin vstala, jako by se jí náhle vrátila síla.

Opodál opouštěla scénu sanitka s postřeleným meditatorem Luo Ťim, za doprovodu obrněných aut a helikoptér. Wade se na pozadí světél nočního New Yorku rýsoval jako černý přízrak, jen v očích se mu leskly studené plamínky.

„Pošleme tam jen mozek,“ prohlásil.

Úryvek z *Minulosti mimo čas:* Projekt Schodiště

Ve čtrnáctém století, za vlády dynastie Ming, vyvinulo čínské námořnictvo zbraň zvanou *chuo-lung čchu šuej*, doslova „ohnivý drak povstávající z vody“. Byla to několikastupňová raketa poháněná střelným prachem, v principu podobná protilodní střele z éry před trisolaranskou krizí. Sestávala z trupu (*chuo-lung*) a přídatných raket. Po odpálení se vyřítila přímo proti nepřátelské lodi, po ploché trajektorii těsně nad hladinou moře. Když přídatné rakety vyhořely, zažehly trs menších raketových šípů v trupu, které nepřátelskému plavidlu způsobily vážné škody.

Postrachem dávných bojišť byla také opakovací kuše, předchůdce pozdějších kulometů. Tu znali na Východě i Západě, přičemž čínská verze byla nalezena v hrobkách datovaných až do čtvrtého století před naším letopočtem.

Snaha využít primitivní nástroje novým způsobem vedla v obou případech k vývoji zbraní, které jako by svou ničivou silou ani nepatřily do své doby.

Při zpětném pohledu lze stejně charakterizovat také projekt Schodiště z počátku krizové éry. Lidé tenkrát jen s pomocí tehdejší zaostalé technologie urychlili malou sondu na jedno procento rychlosti světla. Bez technologie, která přišla na svět až za dalšího půldruhého století, něco takového správně nemělo být možné.

V době projektu Schodiště již lidé úspěšně vypustili několik sond mimo sluneční soustavu a s některými dokonce

přistáli na měsících Neptunu. Proto technologie potřebná k rozmístění jaderných pum podél budoucí trasy sondy byla tehdy již poměrně vyzrálá. Ovšem naplánování trasy tak, aby sonda proletěla kolem každé pumy a aby každá puma detonovala v tom pravém okamžiku, obnášelo řadu obtížných inženýrských problémů.

Bomby musely explodovat jen kousek za radiační plachtou. V okamžiku exploze měly být od plachty nanejvýš tři až deset kilometrů daleko, v závislosti na výbušné síle. Vzhledem k postupné akceleraci sondy to znamenalo stále přesnější načasování. Naštěstí i při jednom procentu rychlosti světla tolerance chyby přesahovala nanosekundovou škálu, což bylo proveditelné i v mezích tehdejší technologie.

Sama sonda neměla žádné motory. Směr jejího letu určovala výhradně relativní poloha explodujících bomb, které byly vybaveny malými směrovými tryskami. Radiační plachta mýjela bomby ve vzdálenosti pouhých několika set metrů. Každá bomba mohla pomocí svých trysek tuto vzdálenost v případě potřeby zkrátit nebo prodloužit, změnit tak úhel mezi explozí a plachtou, a tím také průběžně upravovat dráhu sondy.

Radiační plachtu tvořila tenká fólie a ta musela svůj náklad táhnout za sebou, jiné řešení neexistovalo. Celý aparát tak připomínal gigantický padák — s tím rozdílem, že tento stoupal „vzhůru“. Aby explodující jaderné pumy kapsli nepoškodily, musely být kabely spojující náklad s plachtou asi pět set kilometrů dlouhé. Kapsli navíc chránila ablativní vrstva, která se s každou detonací postupně vypařovala, čímž kapsli ochlazovala a také snižovala její celkovou váhu.

Kabely byly vyrobené z nanomateriálu zvaného „létající čepel“. Měly zhruba desetinu tloušťky pavoučího vlákna a pouhým okem byly neviditelné. Osm gramů materiálu stačilo na kabel dlouhý sto kilometrů, ten byl však přesto natolik silný, že udržel náklad i v okamžiku náhlé akcelerace

po detonaci bomby a nepoškodil se ani vlivem silného radioaktivního záření.

Je samozřejmé, že *chuo-lung čchu šuej* nebyla doopravdy srovnatelná s dvoustupňovou raketou, stejně jako opakovací kuše nebyla zaměnitelná s kulometem. Obdobně ani projekt Schodiště nemohl katapultovat lidstvo do kosmického věku. Byl to jen zoufalý pokus, který naplno využil potenciálu tehdejší primitivní technologie.

Krizová éra, léta 1—4: Čcheng Sin

Hromadné odpálení raket Peacekeeper probíhalo už přes půl hodiny. Kouřové stopy šesti střel navzájem splynuly a v měsíčním světle vypadaly jako stříbrná stezka do nebe.

Každých pět minut po ní zamířila vzhůru další ohnivá koule. Stíny lidí a stromů se na udusané hlíně točily jako velké hodinové ručičky. První šarže obnášela třicet raket, které měly vyslat na oběžnou dráhu na tři sta jaderných hlavice o výkonu od pěti set kilotun do 2,5 megatuny.

V týž okamžik stoupaly k nebi také ruské topoly a čínské tung-fengy. Celá scéna připomínala výjev z nějaké jaderné apokalypsy, Čcheng Sin však ze zakřivení kouřových stop poznala, že nejde o mezikontinentální, nýbrž orbitální střely. Jejich hlavice, které by dokázaly vyhubit miliardy lidí, se na Zemi už nikdy nevrátí. Namísto toho spojí svou nesmírnou ničivou sílu a společně urychlí sondu na jedno procento rychlosti světla.

Sin vhrkly do očí slzy a každá stoupající raketa je rozsvítila jako lesklá, mihotavá jezírka. Zas a znovu si opakovala, že ať už projekt Schodiště skončí jakkoli, všechno to úsilí stálo za to.

Dva muži vedle ní, Vadimov a Wade, však tu velkolepou scénu sledovali nevzrušeně. Dokonce se ani neobtěžovali doprovázet každou odpálenou raketu pohledem až ke hvězdné obloze. Místo toho kouřili a tiše si povídali.

Sin dobře věděla, o čem diskutují — řešili, kdo bude vybrán za protagonistu projektu Schodiště.

Na posledním zasedání RPO byla vůbec poprvé přijata rezoluce na základě návrhu, který nebyl formálně sepsán. A Sin byla svědkem debatního nadání Thomase Wadea, muže obvykle spíše nemluvného. Wade prohlásil, že pokud lze přijmout domněnku, že Trisolarané umějí rozmrazit hluboce zmrazené tělo, je zároveň logické předpokládat, že budou umět oživit i pouhý mozek a zahájit s ním prostřednictvím nějakého rozhraní komunikaci. Takový úkon by pro civilizaci, která dokáže rozbalit proton do dvou dimenzí a pak do něj vyleptat integrované obvody, byl bezesporu triviální. Mozek se od celého člověka v zásadě neliší. Obnáší jeho myšlenky, osobnost a vzpomínky. A samozřejmě i umění úskoku a klamu. Kdyby projekt Schodiště uspěl, roli tikající bomby v srdci nepřítele by sehrál i nahý mozek.

Členové RPO sice s Wadem tak docela nesouhlasili, že by mozek byl totéž co celý člověk, žádné lepší návrhy však na stole neměli. Navíc je na celém projektu Schodiště stejně zajímaly především technologie potřebné ke zrychlení sondy na jedno procento rychlosti světla. A tak nakonec pět z nich hlasovalo pro rezoluci a dva se zdrželi.

Když byl projekt schválen, ocitla se v centru pozornosti otázka, kdo bude vybrán. Sin nesebrala odvalu ani k tomu, aby si takového člověka alespoň pokusila představit. I kdyby jeho či její mozek Trisolarané odchytili a rozmrazili, následný život — dá-li se takové existenci vůbec říkat život — by byl nekonečnou noční můrou. Kdykoli se nad tím Sin zamyslela, sevřela jí srdce dlaň o teplotě minus dvě stě stupňů Celsia.

Ostatní lidé, kteří projekt Schodiště řídili a implementovali, však její úzkost nesdíleli. Kdyby byla SSZ národní zpravodajskou agenturou, vyřešila by ten problém velmi rychle. Protože však byla institucí sestavenou stálými členy

RPO, stala se otázka „pilota“ okamžitě po schválení projektu mimořádně citlivou.

Hlavní problém spočíval v tom, že kandidát musel být před startem zabit.

Když počáteční panika z trisolaranské krize zeslábla, na mezinárodní scéně se postupně zformoval konsenzus, že krize nesmí být v žádném případě použita jako argument pro nahrazení demokracie totalitou. Národní státy instruovaly své zástupce v SSZ, aby při vybírání vhodného kandidáta postupovali mimořádně opatrně a svým domovským zemím neudělali ostudu.

Tři ze sedmi stálých členů RPO rychle schválili zákony povolující eutanazii. Ty však jasně říkaly, že k takové proceduře lze přistoupit jen u nevléčitelně nemocných pacientů. To pro projekt Schodiště nebylo ideální, ale cokoli jiného bylo politicky zcela neprůchodné.

A tak museli být kandidáti vybráni z populace nevléčitelně nemocných.

*

Hromový řev a oslnivá záře na nebi zmizely. Proces odpalování jaderných střel skončil. Wade a několik pozorovatelů z RPO nasedlo do aut a odjelo a na scéně zůstali jen Vadimov se Sin.

„Mrkneme se na tu tvou hvězdu, co říkáš?“ navrhl Vadimov.

Před čtyřmi dny obdržela Sin vlastnickou listinu k DX3906. Dočista ji to ohromilo a nevýslovně nadchlo. Celý den si opakovala: *Někdo mi daroval hvězdu, někdo mi daroval hvězdu, někdo mi daroval hvězdu...*

Když si ji Wade zavolal, aby mu podala průběžné hlášení, zářila štěstím tak, že se jí Wade přeptal, jestli je v pořádku. Sin mu ukázala listinu.

„Bezcenný cár,“ ucedil Wade a podal jí dokument zpátky. „Jestli máte kouska soudnosti, obratem ho za zlomek ceny prodáte. Jinak vám bude k ničemu.“

Ale Sin jeho cynismus nezkazil náladu. Vždyť předem tušila, co řekne. O svém šéfovi toho nevěděla mnoho, kromě dosavadní kariéerní historie — služba v CIA, pak náměstek ministra vnitřní bezpečnosti a nakonec ředitel SSZ. Z jeho osobního života se doslechla jen to, že jeho matka ještě žije a má kočku. Víc podrobností neznal ani nikdo jiný. Sin ani nevěděla, kde Wade bydlí. Byl jako stroj — když nepracoval, byl zavřený neznámo kde.

Sin se se svou hvězdou pochlubila také Vadimovovi, který jí ze srdce poblahopřál. „Každá žena na světě ti musí závidět,“ prohlásil. „Včetně všech dávných královen a princezen. Jsi bezesporu první ženskou od úsvitu lidstva, které kdy někdo bez nadsázky snesl modré z nebe.“ Co mohlo potěšit ženu víc než takový dar od tajného obdivovatele?

„Kdo to ale může být?“ zamumlala Sin.

„To bys měla snadno uhádnout. Určitě je bohatý, to je jasné. Klidně utratil miliony za symbolický dar.“

Sin zavrtěla hlavou. V životě měla spoustu ctitelů a nápadníků, ale takto bohatý nebyl ani jeden.

„Je to i vytríbený charakter. Žádný tuctový suchar.“ Vadimov si povzdechl. „A navíc, hergot, udělal romantické gesto, kterému bych se od plíc zachechtal, kdybych to někde četl nebo viděl v televizi.“

I Sin si povzdechla. Její mladší já se kdysi vyžívalo v dívčích představách, nad nimiž se dnes uškĺbala. Ale vedle této pravé hvězdy, která jí doslova spadla z nebe do klína, všechny do jedné vypadaly docela všední.

Sin si byla jistá, že nikoho takového nezná.

Možná to byl muž, který ji obdivoval na dálku, a nyní se z náhlého rozmaru rozhodl utratit zlomeček svého pohádkového bohatství za tak neobyklý dar, snad aby uspokojil

nějakou svou touhu, kterou ona nikdy nepochopí. Přesto mu byla vděčná.

Toho večera vyjela na vrchol Věže svobody, aby si konečně svou hvězdu prohlédla. Důkladně si prostudovala materiály přiložené k vlastnické listině, které vysvětlovaly, jak těleso najít. Jenže nebe nad New Yorkem bylo zatažené. A další den také a pak znovu. Mraky byly jako obří ruka, která jí dělá naschvály a nechce jí její hvězdu ukázat. Ale Sin si z toho nic nedělala, věděla, že takový dar jí nikdo nevezme. DX3906 svítila daleko ve vesmíru a možná jí bylo souzeno přetrvat i Zemi a Slunce. Však ji Sin dříve nebo později uvidí.

V noci postávala na balkonu svého bytu, hleděla na nebe a představovala si svou hvězdu. Město na oblačnou příkrývku zespodu vrhlo nažloutlý přísvit, v jejích očích však byly mraky růžové jako červánky.

Ve snu pak přelétala nad povrchem hvězdy. Byla to narůžovělá koule a místo pekelné výhně Sin ovíval jarní váněk. Hluboko dole se převalovaly mořské vlny a v průzračné vodě se komíhaly lesy růžových řas...

Když se vzbudila, jen nad sebou s úsměvem zakroutila hlavou. Jako kosmická inženýrka by měla i ve snu vědět, že DX3906 nemá planety.

Čtvrtého dne po obdržení hvězdy odletěla s několika dalšími zaměstnanci SSZ na mys Canaveral, kde se měla zúčastnit odpálení první šarže raket. Cesta na oběžnou dráhu byla snazší s využitím zemské rotace, a tak se na floridském mysu shromáždily mezikontinentální střely ze všech koutů země.

Kouřové stopy odpálených raket na pozadí bezmračné noční oblohy zvolna řídly. Sin a Vadimov si znovu pročetli návod k nalezení hvězdy. Oba kdysi studovali astronomii, takže brzy zabodli pohled do patřičného místa na nebi. Nic však neviděli.

Vadimov přinesl z auta dva vojenské dalekohledy. Teprve s nimi DX3906 našli. A pak už se obešli i bez nich. Sin na tu sotva patrnou narudlou tečku hleděla jako uhranutá. Marně si zkoušela představit tu nesmírnou vzdálenost, která ji od ní dělila, nedokázala si ji přeložit tak, aby to její mysl obsáhla.

„Kdybys do naší sondy vsadil můj mozek, trvalo by mu třicet tisíc let, než by k té hvězdě doputoval,“ hlesla.

Když dlouho neslyšela odpověď, otočila se a spatřila, že Vadimov se už nedívá k obloze, nýbrž se opírá o své auto a hledí kamsi do tmy. Tvářil se ustaraně.

„Co se děje?“

Vadimov ještě chvíli mlčel a pak zahučel: „Nechtěl jsem si to přiznat, ale je to má povinnost.“

„Cože? Jaká povinnost?“

„Nejlepším kandidátem projektu Schodiště jsem já.“

Když se Sin vzpamatovala z šoku, uvědomila si, že Vadimov má pravdu. Nejenže byl mimořádně zkušeným a kvalifikovaným inženýrem, byl to také diplomat, zpravodajský důstojník, spolehlivý a zralý muž... I kdyby se množina kandidátů rozšířila o zdravé jedince, byl by pořád nejlepší.

„Ale ty neumíráš.“

„To ne. Přesto se vyhýbám zodpovědnosti.“

„Někdo na tebe tlačí?“ Sin okamžitě pomyslela na Wadea.

„Ne. Sám vím nejlíp, co musím udělat. Akorát jsem se k tomu neodvážil. Před třemi roky jsem se oženil a malá teď měla první narozeniny. Smrti se nebojím, myslím jen na rodinu. Nechci, aby si mě pamatovali jako živou mrtvolu.“

„Tak to nedělej! SSZ ani tvá vláda tě k tomu nemůžou nutit. Ani na to nemají právo!“

„Stejně jsem ti to chtěl říct... že jsem nejlepším kandidátem.“

„Michaile, lidstvo není jen nějaká abstrakce. Kdo chce milovat lidstvo, musí nejdřív milovat lidi, musí být zodpo-

vědný hlavně ke svým blízkým. Bylo by absurdní vyčítat si, že myslíš na rodinu.“

„Díky, Sin. Tu svou hvězdu si opravdu zasloužíš.“ Vadi-mov vzhlédl k obloze. „Ženě a dceři bych taky rád jednu dal.“

Na nebi zazářila tečka, pak další. Byly tak jasné, že na zemi vrhaly stíny. Ve vesmíru probíhala zkouška jaderného pohonu.

*

Proces výběru protagonisty projektu Schodiště běžel na plně obrátky, ale pro Sin to neznamenal žádné zvýšené pracovní úsilí. Dostala jen několik jednoduchých úkolů, například ověřit u kandidátů znalost astronautiky, což bylo hlavní kritérium pro přijetí. Jelikož se výběr omezoval pouze na nevléčitelně nemocné, najít vhodného kandidáta bylo téměř nemožné. SSZ rozhodla sítě do celého světa, využila všech dostupných kanálů.

Jednou navštívil Sin bývalý spolužák z vysoké Chu Wen. Řeč se stočila na ostatní spolužáky ze třídy a Chu Wen zmínil Jün Tchien-minga. Sin se dozvěděla, že Tchien-ming trpí posledním stadiem rakoviny plic a nezbývá mu moc času. Hned zašla za zástupcem ředitele SSZ Jüm a navrhla Tchien-minga jako kandidáta.

Ten okamžik s ní zůstal po zbytek života. Pokaždé si pak připomněla, že přitom myslela spíše na projekt, než na Tchien-minga samého.

Brzy se měla dočasně vrátit do Číny, a jelikož bývala Tchien-mingovou spolužačkou, Jü ji požádal, aby s ním coby oficiální zástupce SSZ vše probrala. Sin souhlasila. Pořád to pro ni tehdy byla jen okrajová záležitost.

*

Když si Tchien-ming vyslechl její vyprávění, pomalu se na své posteli posadil. Sin na něj naléhala, ať si zase lehne, ale on ji místo toho poprosil, ať jej chvíli nechá o samotě.

Sin odešla a tiše za sebou zavřela. Tchien-ming se hystericky rozesmál.

Jsem to ale idiot. Co jsem si představoval? Že když jí dám hvězdu z lásky, tak ona mi tu lásku oplatí? Že přeletěla Pacifik, aby se mi vyplakala na hrud' a vyléčila mě jako nějaký anděl spásy? V jakých pohádkových představách jsem to žil?

Kdepak, Čcheng Sin jej přišla požádat, aby zemřel.

Pak si uvědomil něco dalšího a rozesmál se ještě bláznivěji, až se začal dusit. Sin nemohla vědět, že už se pro eutanazii rozhodl sám. Takže kdyby to neudělal, přiletěla by za ním, jen aby jej k tomu přiměla. Možná by jej vábila na kdovíco, nebo na něj dokonce tlačila, dokud by nesouhlasil.

Výraz *eutanazie* znamená doslova „dobrá smrt“, ale na osudu, který si pro něj Sin připravila, nic dobrého nebylo.

Sestra se už nemohla dočkat, až její bratr umře, protože nechtěla zbytečně vyhazovat peníze na jeho léčbu. Tchien-ming ji vlastně chápal a opravdu věřil, že mu přeje klidnou a pokojnou smrt. Oproti tomu Sin jej chtěla poslat vstříc nekonečnému utrpení. Vesmír mu naháněl husí kůži. Jako každý astronaut a kosmický inženýr si bezednou hrůznost kosmu uvědomoval lépe než laici.

Sin si přála, aby jedna jeho část, ta, v níž sídlí duše, navždy bloudila v té mrazivé, nekonečné, temné propasti.

A to by byl ještě nejlepším ze všech představitelných konců.

Kdyby jeho mozek odchytili Trisolarané, jak to plánovala Sin, začala by mu ta pravá noční můra. Mimozemská rasa, lidstvu v ničem nepodobná, by jeho mozek ověsila senzory a jala se testovat jeho smysly. Trisolarané by se určitě zajímali zejména o centrum bolesti a on by tak postup-

ně zakoušel hlad, žízeň, bičování, pálení, škracení, elektrické šoky, středověké mučicí techniky, pomalou a bolestivou smrt...

Pak by se mu začali probírat paměti a zjišťovat, kterých forem utrpení se bojí ze všeho nejvíce. Objevili by metodu, o které jednou četl v knížce o historii — mučitelé člověka nejprve zbičovali tak, že mu na těle nezbyl ani kousek neporušené kůže, a pak jej pevně zavinuli do obinadel. A když oběť přestala krváčet, strhli jí obvazy a všechny rány se rázem znovu otevřely.

Trisolarané by Tchien-mingovi začali posílat do mozku signály, které by tuto metodu napodobovaly. Jeho knížka říkala, že oběť v takovém případě nikdy nežila dlouho, jenže jeho mozek by nezemřel. Přinejhorším by utrpěl šok a dočasně upadl do kómatu. Jenže to by bylo pro Trisolarany asi stejné, jako když lidem zamrzne počítač. Jednoduše by jeho mozek restartovali a pokračovali v pokusech, ať už ze zvědavosti, nebo jen pro zábavu... Nebylo by pro něj úniku. Bez končetin a těla by neměl jak spáchat sebevraždu. Jeho mozek by byl jako baterie, kterou by jeho trýznitelé zas a znovu dobýjeli bolestí.

Bez konce.

Tchien-ming zavyl smíchy.

Sin otevřela dveře. „Tchien-mingu, co se děje?“

Rychle v sobě zadusil smích a ztuhl jako mrtvola.

„Tchien-mingu, jménem Služby strategického zpravodajství Rady planetární obrany se tě ptám, zda na sebe coby příslušník lidské rasy vezmeš zodpovědnost a přijmeš tuto misi. Je to čistě dobrovolné. Můžeš samozřejmě odmítnout.“

Tchien-ming jí hleděl do tváře, zaujatě si prohlížel její napůl slavnostně vážný a napůl dychtivý výraz. Bojovala za lidstvo, za Zemi... Vtom si Tchien-ming uvědomil, že se kolem něj děje něco podivného. Paprsky zapadajícího

slunce narážely do stěny, stékaly na zem a sbíhaly se v krvavou louži. Osamělý dub za oknem vypadal jako kostnaté paže trčící z hrobu...

Tchien-mingovi se zvedly koutky úst v náznaku útrpného, melancholického úsměvu, který se mu postupně rozlil po celé tváři.

„Samozřejmě že přijímám,“ odpověděl jí.

Krizová éra, léta 5—7: Projekt Schodiště

Michail Vadimov zemřel. Když jel po mostě Alexandra Hamiltona přes řeku Harlem River, prorazil svodidla a zřítíl se do vody. Trvalo celý den, než policisté jeho auto vylovili. Pitva ukázala, že Vadimov trpěl leukemií a nehodu zavinilo krvácení do oční sítnice.

Čcheng Sin byla zdrcená žalem. Vadimov byl pro ni jako starší bratr. Pomohl jí s aklimatizací v cizí zemi. Ale největší ztrátou po ni byla jeho velkorysost. Sin na sebe díky své inteligenci upoutala pozornost a zářila jasněji než její šéf, a přestože formálně byla jen jeho asistentkou, Vadimov nikdy nedal najevo závist. Naopak ji vždy povzbuzoval, ať se nebojí úspěchu, ať míří stále výš.

V SSZ lidé na jeho smrt reagovali dvojím způsobem. Většina technického personálu jej oplakávala. Naopak u zpravodajců převládala rozladěnost nad tím, že policisté nevytáhli Vadimovovo tělo z vody dříve a že jeho mozek byl teď nepoužitelný.

Časem Sin pojala jisté podezření. Byla to až příliš velká náhoda. Když si to uvědomila poprvé, přejel jí mráz po zádech. Bylo to až příliš děsivé, nepředstavitelně ohavné.

Vyptala se několika onkologů a dozvěděla se, že leukemii lze vyvolat uměle. Stačí, aby oběť dlouhodobě pobývala v prostředí, kde je vystavena dostatečnému záření. Správně odhadnout načasování a dávku však nebylo vůbec jednoduché. Příliš slabé záření by nemoc nevyvolalo včas a příliš

silné by oběť zabilo samo o sobě. Pokud Vadimova někdo zavraždil, udělal to nesmírně zručně.

Sin tajně prohledala Vadimovovu kancelář i byt s Geigerovým počítačem v ruce, ale neobjevila nic zvláštního. Pod polštářem našla fotku jeho ženy, o jedenáct let mladší profesionální baletky, a malé dcerky. Do očí jí vhrkly slzy.

Vadimov jí jednou řekl, že rodinné fotky z pověřivosti zásadně nemívá na pracovních stolech či nočních stolcích, neboť by měl pocit, že je tak vystavuje nebezpečí. Raději je někde ukrýval a vytahoval je, jen když se na ně chtěl podívat.

Kdykoli Sin pomyslela na Vadimova, vzpomněla si také na Tchien-minga. Ten byl se šesti dalšími kandidáty ubytován na tajné základně poblíž hlavního sídla ssz, kde postupoval závěrečnou sérii testů. Od jejich setkání v Číně na Sin padala stále větší tíseň, až nakonec propadla depresi.

Vzpomněla si na okamžik, kdy se poznali. Právě začal jejich první semestr na vysoké a všichni studenti leteckého a kosmického inženýrství se měli navzájem představit. Sin viděla, že Tchien-ming sedí sám v koutě. Na první pohled poznala, jaká křehkost a osamělost se v něm skrývá. Pár asociálních, zasmušilých chlapců už v životě potkala, ale takto se přitom nikdy necítila — jako kdyby mu uloupila srdce a prohlédla všechna jeho tajemství.

Sin měla ráda sebevědomé, optimistické chlapce, kteří jako slunce hřáli sebe i všechny dívky kolem. Tchien-ming byl pravý opak. Ona se však o něj od první chvíle potřebovala starat. Vždy s ním mluvila opatrně, aby jej neranila, byť třeba mimoděk. Na ostatní chlapce takový ohled nikdy nebrala.

Když se v New Yorku sešla s Chu Wenem a on zmínil Tchien-mingovo jméno, uvědomila si, že ačkoli jej zasunula do vzdálené přihrádky své mysli, pamatuje si jej, jako by se spolu viděli včera.